

บทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อําเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

นางสาวพิมพ์ภรณ์ วันมละ

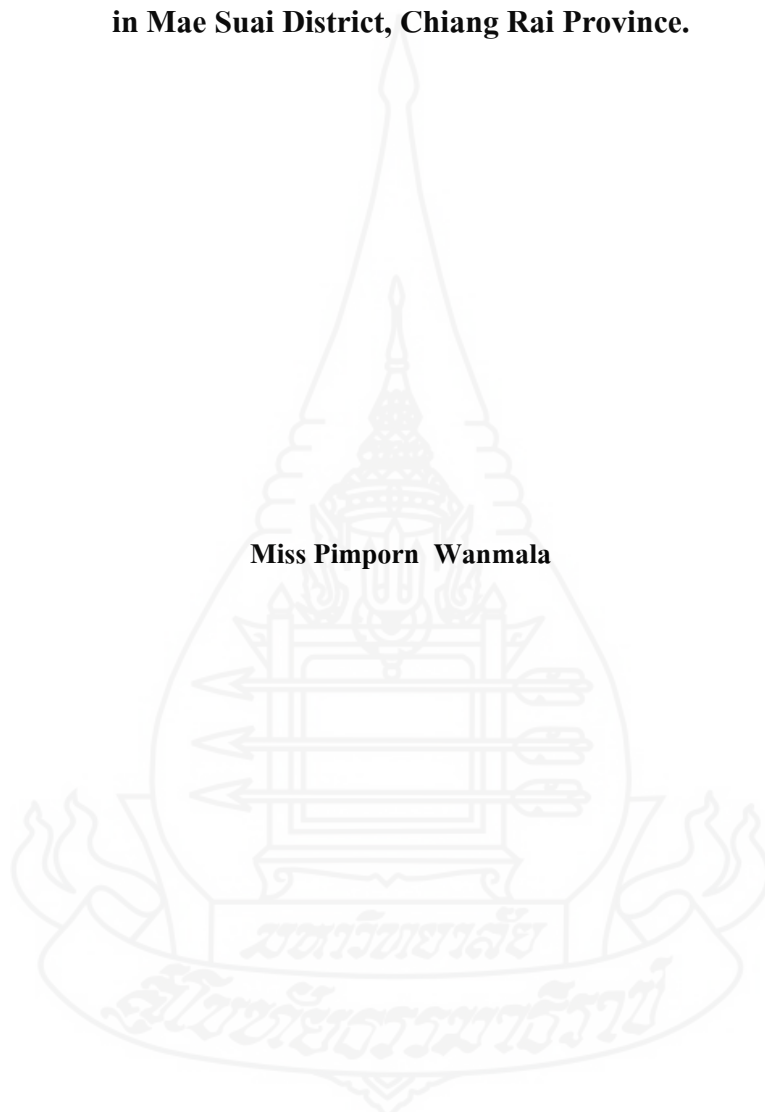

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

**Roles and preparing to ASEAN Economic Community of Agricultural Volunteer
in Mae Suai District, Chiang Rai Province.**

Miss Pimporn Wanmala

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

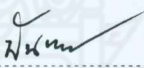
Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอําเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
ชื่อและนามสกุล นางสาวพิมพ์กรณั วัฒมาละ
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง

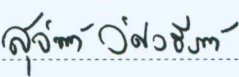

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. นันทา บูรณะธนัง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย
จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย นางสาวพิมพ์กรณ์ วันมาละ **รหัสนักศึกษา** 2569001429

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม (2) บทบาทหน้าที่ และความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (3) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (4) ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ศึกษาคือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 128 ราย

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีคำถามในลักษณะทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด

ผลการวิจัยพบว่า (1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.93 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน เฉลี่ย 4 คน เป็นเพศชายเฉลี่ย 2 คน เพศหญิงเฉลี่ย 2 คน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ฆ.ก.ส. ร้อยละ 64.1 และ เป็นผู้นำชุมชนตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 30.5 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ขนาด 20 – 40 ไร่ เฉลี่ย 20.64 ไร่ มีอาชีพรองคือรับจ้างมีรายได้เฉลี่ยทั้งหมด 100,863.69 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยในภาคการเกษตร 87,590.18 บาทต่อปี (2) มีระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เฉลี่ย 3.02 ปี เคยเข้าร่วมร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานด้านการเกษตร เฉลี่ย 3.00 ครั้ง/ปี มีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในระดับมากที่สุด ในด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน (3) มีระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในระดับมาก ในด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน ได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง จากแหล่งข้อมูล เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้นำชุมชน การอบรม โทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นคำถามที่ตอบถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันมีสมาชิก 10 ประเทศ (4) มีความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตร นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ ภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ การให้ความชัดเจน กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (5) ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ ปัญหาจากตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง ข้อเสนอแนะควรสร้างความเชื่อมั่นในบทบาทของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมความรู้ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ลดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน มีค่าตอบแทนสนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจในการการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

คำสำคัญ บทบาท การเตรียมความพร้อม ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย

Thesis title: Roles and preparing to ASEAN Economic Community of Agricultural Volunteer in Mae Suai District, Chiang Rai Province.

Researcher: Miss Pimporn Wanmala; **ID:** 2569001429;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Bumpen Keowan, Associate Professor; (2) Dr. Jinda Khlibtong, Associate Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The objectives of this study were to study (1) economic and social fundamental state of village agricultural volunteers in Mae Suai District of Chiang Rai Province; (2) their role performance and opinions on their requirements and practice; (3) their knowledge and knowledge sources of ASEAN Economics Community; (4) their extension needs of the readiness preparation for becoming ASEAN Economics Community; and (5) their problems and suggestions on their role performance and the readiness preparation for becoming ASEAN Economics Community.

The population in this study was all 128 village agricultural volunteers in Mae Suai District of Chiang Rai Province. The data were collected by interviewing the studied village agricultural volunteers using interview form with close-ended and open-ended questions. The statistical methodology used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, maximum value, and minimum value.

(1) The findings of this study were as follows: Most of the studied village agricultural volunteers were male, with average age at 46.93 years. They were educated at primary level. Their average total number of household member was 4 persons consisting of male members average at 2 persons and female members average at 2 persons. 64.1% of them were a member/client of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, and 30.5% of them were a community leader such as assistant village headman. They had their own occupied agricultural area about 20-40 rai, average at 20.64 rai. Their subordinate occupation was a hired worker. Their average total income was 100,863.69 baht/year, while their average income deriving from their agricultural sections was 87,590.18 baht/year. (2) The average period of their being a village agricultural volunteer was 3.02 years. They used to participate in meetings, training courses, seminars, and field studies on agriculture average at 3.00 times/year. The level of their opinions on their requirements was at the highest level in the aspect of following and reporting urgent situations, while their opinions on their practice was at high level in the aspect of following and reporting urgent situations. (3) They had received information on ASEAN Economics Community at medium level from government officials, community leaders, training courses, and television and radio broadcasting. Their knowledge of ASEAN Economics Community was at medium level. Most of them could answer correctly in the issue that at present ASEAN Economics Community had members from 10 countries. (4) Their extension needs of the readiness preparation for becoming ASEAN Economics Community were generally at high level in the aspect of agricultural knowledge, government policies, languages and culture of each country. Guidelines on their role performance should have been clear. (5) Their problems and suggestions on their role performance and the readiness preparation for becoming ASEAN Economics Community were the lack of knowledge and understanding of ASEAN Economics Community of the studied volunteers themselves. They suggested that they should have been aroused to have confidence in their role performance, related sectors should have transferred them knowledge of ASEAN Economics Community, the overlap of their practice should have been reduced. And they should have been paid, supported, and raised morale in their practice adhering to their roles.

Keywords: Role, Readiness Preparation, ASEAN Economics Community, Village Agricultural Volunteer, Mae Suai District

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณ ดร.นันทา บุรณะธนัง ซึ่งเป็นประธานกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือด้านข้อมูล ด้านการประสานงาน จากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อําเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังได้รับคำแนะนำ ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์จากเพื่อนๆ พี่ ๆ น้องกลุ่มภาคเหนือตอนบน แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยได้รับกำลังใจเป็นอย่างดี จากครอบครัวอันเป็นที่รัก พร้อมกับการสนับสนุนที่ไม่เคยขาดตกบกพร่องและมากคุณค่าอย่างยิ่ง ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือในทุกด้านด้วยดีเสมอมา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะยังประโยชน์แก่วงการศึกษาและงานส่งเสริมการเกษตรทั้งมวล คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ บิดา มารดา และคณาจารย์ของผู้วิจัยทุกท่าน ตลอดจน ครูอาจารย์ พี่ น้อง เพื่อนที่อยู่เคียงข้างตลอดมาและผู้มีพระคุณทุกท่าน

พิมภรณ์ วันมาละ

พฤศจิกายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	7
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	17
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	22
ประชาคมอาเซียน (Asean Community, AC)	27
บริบทอำเภอแม่สรวย	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย	49
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	52
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน	62
ตอนที่ 3 แหล่งความรู้และความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	76
ตอนที่ 4 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อม สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	82
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	86
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
สรุปการวิจัย	89
อภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	105
แบบสัมภาษณ์การวิจัย	106
ประวัติผู้วิจัย	117

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ขนาดพื้นที่อำเภอแม่สรวย แยกรายตำบล.....38
ตารางที่ 2.2	จำนวนประชากรอำเภอแม่สรวย 39
ตารางที่ 2.3	เขตการปกครองและเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอแม่สรวย..... 39
ตารางที่ 3.1	จำนวนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รายตำบล อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย..... 45
ตารางที่ 4.1	สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน..... 50
ตารางที่ 4.2	สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน..... 55
ตารางที่ 4.3	สภาพทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน..... 63
ตารางที่ 4.4	ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาท อกม..... 66
ตารางที่ 4.5	การปฏิบัติงานตามบทบาทของ อกม..... 70
ตารางที่ 4.6	ตารางเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อความจำเป็นและ ระดับการปฏิบัติงาน..... 73
ตารางที่ 4.7	แหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 76
ตารางที่ 4.8	ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน..... 79
ตารางที่ 4.9	ระดับความรู้เรื่องเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน..... 82
ตารางที่ 4.10	ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อม สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน..... 83
ตารางที่ 4.11	ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อม สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน..... 86

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ภาพที่ 1.2 กระบวนการเรียนรู้	9
ภาพที่ 2.1 แสดงลำดับความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์	20
ภาพที่ 2.2 แผนที่อำเภอแม่สรวย	37

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือ “อาเซียน” (The Association of South East Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อ 8 สิงหาคม 2510 ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนมี 10 ประเทศ ไทย พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา และบรูไน ทำให้ปัจจุบันอาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ มีประชากรรวมกันเกือบ 500 ล้านคน จากนั้นในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ที่อินโดนีเซีย เมื่อ 7 ต.ค. 2546 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) กฤตชญาภัก อุ่นเสรี (2554: 7-10) กล่าวว่า ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ 1) **ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC)** มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

2) **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC)** มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกันอันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน 3) **ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC)** เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทรมีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

เดิมกำหนดเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2563 แต่ต่อมาได้ตกลงกันเลื่อนกำหนดให้เร็วขึ้นเป็นปี พ.ศ. 2558 ซึ่งประเทศไทยจะได้รับผลกระทบโดยตรง ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม โดยเฉพาะภาคเกษตร จะได้รับผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีเป้าหมายให้ อาเซียน เป็นฐานการผลิตร่วมกัน ซึ่งหมายถึง สินค้าด้านการเกษตรจะสามารถนำเข้าและส่งออกได้โดยไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีในอัตราที่ถูกกลง

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีความหมายตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 หมายถึง อาสาสมัครเกษตรหรือผู้แทนเกษตรกร

ระดับหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือก (หมู่บ้านละ 1 คน) จากที่ประชุมอาสาสมัครเกษตรและผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงการทำงานของอาสาสมัครเกษตรสาขาต่างๆ องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้านเรียกโดยย่อว่า “อกม.” ปัจจุบันมีอาสาสมัครเกษตรอยู่ในทุกหมู่บ้านของประเทศไทย โดยอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจำนวน 128 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอแม่สรวย: 2558) ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการเกษตร สินค้าเกษตร ที่จะเกิดขึ้นหลังการเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 นี้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่และภาระงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) และความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อความเข้าใจเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งผลของการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ให้มีศักยภาพในการช่วยเหลือการส่งเสริมด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น และเป็นข้อมูลในการวางแผนการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

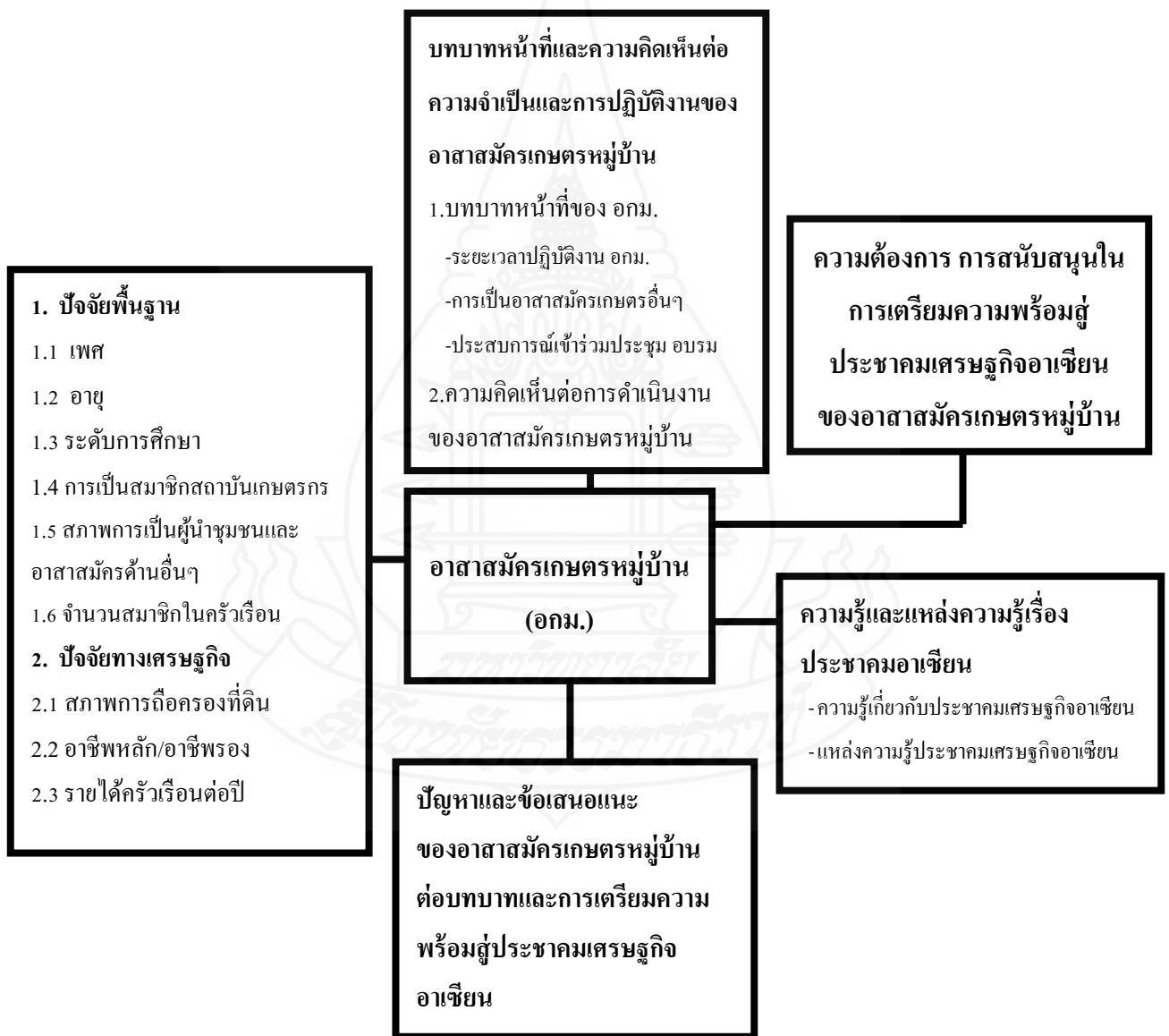
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- 2.3 เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- 2.4 เพื่อศึกษาความต้องการ การสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย แสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงรายมีขอบเขตดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัด
เชียงราย จำนวน 128 ราย

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม
บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับ
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และปัญหา/
ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน
มีนาคม – มิถุนายน 2558

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 บทบาท หมายถึง หน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือการ
ปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้
ถ่ายทอดเทคโนโลยีและประชาสัมพันธ์งานด้านการเกษตร

5.2 การเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมการของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
ในด้าน ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อให้เกิดความพร้อมในการถ่ายทอด
ข้อมูลให้เกษตรกรต่อไป

5.3 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมายถึง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่กรมส่งเสริม
การเกษตรกำหนดให้คัดเลือกจากที่ประชุมอาสาสมัครเกษตรสาขาต่างๆ และผู้แทนเกษตรกรระดับ
หมู่บ้าน ของอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย หมู่บ้านละ 1 คน

5.4 ASEAN Economics Community, AEC หมายถึง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีเป้าหมายส่งเสริมอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินลงทุนอย่างเสรี ภายในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015)

5.5 ประสบการณ์อาชีพเกษตรกร หมายถึง ระยะเวลาที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เริ่มดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรจนถึงปัจจุบัน

5.6 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

5.7 แหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.8 ความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน หมายถึง ระดับความความคิดเห็นต่อจำเป็นของงานที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจะต้องปฏิบัติ ได้แก่ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.9 การปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พ.ศ.2558

5.9.1 จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

5.9.2 ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน

5.9.3 ประสานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน

5.9.4 ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการวิจัยเรื่อง บทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงรายดังนี้

6.1 เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

6.2 เป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อสร้างความพร้อมในการปรับตัวและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้แก่เกษตรกรทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อําเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย เพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ของการศึกษา รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษา วิเคราะห์ และการอภิปรายผลการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
- 4) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
- 5) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- 6) ประชาคมอาเซียน (Asean Community, AC)
- 7) บริบทอำเภอแม่สรวย
- 8) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

1.1 ความหมาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542,น.356) ให้ความหมายว่า ความรู้ (น.) หมายถึงสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2540,น.67) ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้ หมายถึง การรับรู้ เข้าใจ แยกแยะได้ (analysis) วิเคราะห์ได้ (synthesis) และประเมินได้ในใจ

(vicarious evaluation) ดังนั้น ความรู้ที่ดีต้องรับรู้ใคร่ครวญจนเข้าใจ และประเมินว่าสิ่งใดเหมาะสม แต่จะยังไม่เคยลงมือปฏิบัติเท่านั้น

ประพาเพ็ญ สุวรรณ (2545,น.10) ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงจำได้ อาจจะโดยการฝึกฝน หรือการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้นี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ทฤษฎี ข้อเท็จจริง กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหา

สุธี ตรีขจรศักดิ์ (2546,น.22) สรุปไว้ว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง หรือ ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งที่ได้มาจากการศึกษาสังเกตด้วยตนเอง จากบุคคลอื่น ๆ หรือจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งถูกเก็บสะสมไว้เป็นความจำ ความเข้าใจ หรือการรับรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของความรู้ได้ว่า ความรู้เป็น พฤติกรรมที่แสดงออกมาถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความหมาย กฎเกณฑ์ สถานที่ สิ่งของ และบุคคล ที่ได้มาจากการศึกษาสังเกต ประสบการณ์ โดยที่มนุษย์ได้รับและเก็บสะสมไว้สำหรับนำไปใช้ประโยชน์

1.2 การวัดความรู้

ครอนบาค (อ้างถึงใน สุวนิตย์ ธีระพันธ์ 2548,น.17-18) กล่าวว่า การวัดความรู้ เป็นการวัดสภาพสมองด้านการระลึกออกมาของความจำ ซึ่งเป็นการวัดเกี่ยวกับเรื่องราวที่เคยมีประสบการณ์หรือที่เคยรู้เห็นและทำมาก่อนหน้านั้นและการวัดความรู้ ความจำ สามารถสร้างคำถามวัดสมรรถภาพด้านนี้ได้หลายลักษณะด้วยกัน ลักษณะของคำถามแตกต่างกันออกไปตาม ชนิดของความรู้ ความจำ แต่ก็จะมีลักษณะร่วมกันอยู่อย่างหนึ่ง คือ เป็นคำถามที่ให้ระลึกถึง ประสบการณ์ที่ผ่านมา ที่จำได้ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของคำศัพท์ นิยาม ทฤษฎีต่างๆ ระเบียบแบบแผน และหลักการเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตาม คุณสมบัติซึ่งแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมาก คือ แบบทดสอบ (Test) ซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ลักษณะการตอบ สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1) **แบบทดสอบการปฏิบัติ (Performance Test)** เป็นการทดสอบความตระหนักลงมือทำจริงๆ เช่นการแสดงละคร การช่างฝีมือ การพิมพ์ดีด

2) **แบบทดสอบเขียนตอบ (Paper-pencil Test)** เป็นการทดสอบที่ใช้กันทั่วไปซึ่งใช้กระดาษและดินสอเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ ผู้ตอบต้องเขียนตอบทั้งหมดมีอยู่ 4แบบคือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่และแบบเลือกตอบ

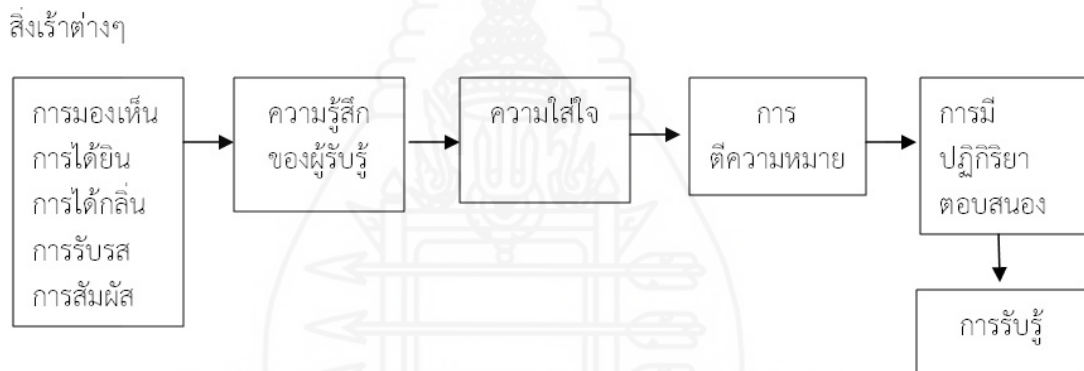
3) **แบบทดสอบปากเปล่า (Oral Test)** เป็นการทดสอบที่ให้ผู้ตอบพูดแทนการเขียนมักจะเน้นการพูดคุยระหว่างผู้ถามกับผู้ตอบ เช่น การสอบสัมภาษณ์

วิธีการวัดความรู้ทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมปฏิบัติกันโดยทั่วไป คือวัดโดยใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Test) เป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นแบบทดสอบที่วัดได้รอบด้าน กล่าวคือ สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้หลายอย่าง ตั้งแต่กระบวนการทางสติปัญญาชั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า นอกจากนี้ผู้ตอบยังมีโอกาสเดาถูกได้น้อยด้วย

1.3 กระบวนการรับรู้

1.3.1 ความหมายของการรับรู้

วิชาดา คุปตานนท์ (2551, น.167) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้า โดยผ่านระบบประสาทแห่งการรับรู้ ความรู้สึก (Sensory receptor) ทั้ง 5 ด้าน คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และเมื่อบุคคลเกิดความตั้งใจที่จะรับรู้อย่างตั้งใจแล้วจะนำไปสู่การตีความหมาย (Interpretation) ว่าสิ่งที่รับรู้ นั้นหมายถึงอะไร และขั้นตอนสุดท้ายก็มีการโต้ตอบ (Response) ต่อสิ่งรับรู้ นั้นๆ ดังนั้นการรับรู้จึงมิใช่เพียงความรู้สึกเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการของการตีความหมายของสิ่งเร้านั้นด้วย

ที่มา : Robbins, (1998). *Organizational Behavior*. P.90 อ้างในวิชาดา คุปตานนท์ (2551:167)

ภาพที่ 1.2 กระบวนการรับรู้

จากแนวคิดต่างๆผู้วิจัยสรุปได้ว่า “การรับรู้” เป็นกระบวนการที่บุคคลตีความหมาย และแปลความหมายของสิ่งเร้าต่างๆ ที่มากระทบมีผลต่อเนื่องไปถึงการมีพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นการรับรู้บทบาทที่ถูกต้องของกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกันย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงาน จึงควรส่งเสริมให้สมาชิกในองค์กรมีการรับรู้ที่ถูกต้องในบทบาทของแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการของการรับรู้

กันยา สุวรรณแสง (2540, น.129) เสนอว่า กระบวนการรับรู้ เป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความเข้าใจ การคิด การรู้สึก ความจำ การเรียนรู้ และการตัดสินใจ กระบวนการเรียนรู้มีลำดับดังนี้ มีสิ่งเร้ามาเร้าปลายประสาทเกิดการสัมผัส เกิดมีการแปลสัมผัสและมีเจตนาที่จะแปลสัมผัสนั้น การแปลสัมผัสเกิดขึ้นในสมอง สิ่งที่เคยพบเห็นมาแล้วย่อมจะประทับอยู่ในสมอง เมื่อได้รับสิ่งเร้า สมองจะทบทวนกับความรู้อีกที่มีอยู่เดิมว่า สิ่งเร้า นั้นคืออะไร

ผู้รับสัมผัสจะต้องแปลความหมายของการสัมผัสออกมา โดยอาศัยประสบการณ์เดิม การแปลความหมายของความรู้จากการสัมผัสเรียกว่า การรับรู้ (Perception) ดังนั้นการรับรู้จึงเป็นผลของความรู้เดิมบวกกับการรับสัมผัส เมื่ออวัยวะรับสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้วส่งไปที่สมองเกิดการคิด การเข้าใจ เกิดการรับรู้ สมองจึงส่งคำสั่งไปยังอวัยวะมอเตอร์ให้แสดงปฏิกิริยาตอบสนองพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากร่างกายได้รับสิ่งเร้าต่างๆ โดยอาศัยการคิด ความเข้าใจ ประสบการณ์และบางครั้งก็กระทำโดยใช้อารมณ์ปะปนไปด้วย ในทางจิตวิทยาเรียกว่า “พฤติกรรมที่มีความมุ่งหมาย” การรับรู้มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมของบุคคลจะเกิดการรับรู้ได้ต้องประกอบด้วย

- 1) มีสิ่งเร้าที่จะรับรู้ (Stimulus) เช่น รูป รส กลิ่น เสียง
- 2) ประสาทสัมผัส (Sense Organs) และความรู้สึกสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ปาก ลิ้น ผิวน้ำ
- 3) ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมเกี่ยวกับสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส

การรับรู้ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ การรับรู้ที่ถูกต้องจึงจะส่งผลให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า กระบวนการรับรู้ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวเนื่องกันระหว่าง ความเข้าใจ การคิด การรู้สึก ความทรงจำ การเรียนรู้ และการตัดสินใจหรือการตอบสนอง ซึ่งการรับรู้ของบุคคลจะเกิดขึ้นย่อมประกอบด้วย 3 ประการ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งเร้าที่เข้ากระตุ้น ความรู้สึกที่เกิดจากประสาทสัมผัส และการแปลความหมายจากการรับรู้โดยอาศัยประสบการณ์ความรู้ของบุคคล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

การรับรู้เป็นเพียงตัวแปรหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการรับรู้ของคนเราจะเป็นอย่างไร นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา การรับรู้ไม่ใช่ระบบเครื่องยนต์ ฉะนั้นการรับรู้ของคนแต่ละคนจึงอาจจะแตกต่างกันได้ เนื่องจากความแตกต่างทางอายุ เพศ สติปัญญา ประสบการณ์ สถานการณ์ ความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกันออกไป

การรับรู้เป็นสภาพทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับจิตวิทยาทางสังคมและพฤติกรรมเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ต้องผ่านกระบวนการรับรู้และ

กระบวนการรับรู้จะเกิดขึ้นเมื่อร่างกายรับสิ่งเร้าต่างๆที่ผ่านมาจากประสาทสัมผัส และเกิดการแปลความหมายและตีความการสัมผัสออกมาในรูปการกระทำ ความรู้สึก แนวคิด ความรู้ความเข้าใจตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตนเอง โดยอาศัยคุณสมบัติภายในบุคคลและภายนอกบุคคล รวมทั้งประสบการณ์เดิม การรับรู้ของแต่ละคนแตกต่างกันไปตาม เพศ อายุ สติปัญญา ประสบการณ์ ฯลฯ การรับรู้ที่ต่างกันส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1 ความหมายของความคิดเห็น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน (2542,น.246-247) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น (opinion) คือ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิษฐานที่ผู้พูด หรือผู้เขียนมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และอาจจะมีการแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิษฐานนั้นออกมาให้ผู้ฟังผู้อ่านรับรู้ที่เรียกว่า การแสดงความคิดเห็น

สุชา จันท์ธอม (2542,น. 23) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนกับทัศนคติ คนเรายังจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

ปิยฉัตร แก่นจันทร์ (2548,น.33) ได้สรุปคำจำกัดความของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกซึ่งความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความเชื่อ ทัศนคติ เจตคติ หรือความเชื่อ ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้ อาจถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง และอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของความคิดเห็นได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ทัศนคติ และความเชื่อ ของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคมโดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวมีการแสดงออกด้วยการพูดหรือการเขียนที่มีลักษณะเป็นการลงมติหรือตีความซึ่งอาจเป็นลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยความคิดเห็นอาจไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ ก็ได้

2.2 ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954,น.6-7 อ้างถึงใน เพทนาย ศิริมุสิกะ 2547,น. 10) ได้กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกัน ได้แก่

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

Foster (อ้างถึงใน หทัยภัทร พินิจลาภประเสริฐ 2550, น.9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเกิดจากมูลเหตุ 2 ประการคือ

1. ประสบการณ์ (Experience) ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคลหรือหมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็น คู่้นเคย ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง (Direct Experience) และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่พบเห็นจากของจริงซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินค่านิยม (Value System and Judgment) เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน แต่ละคนจึงมีความคิดเห็นต่างสิ่งที่เกี่ยวข้องกันแตกต่างกัน

โสภา พิสมัย (2543, น.14-15) (อ้างถึงใน หทัยภัทร พินิจลาภประเสริฐ 2550, น.9) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลไว้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นแบ่งเป็น 2 ปัจจัยหลักๆ และมีปัจจัยย่อย ดังนี้คือ

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1) ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ และอวัยวะต่าง ๆ และคุณภาพของสมอง

1.2) ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มากมักมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

1.3) ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดจากการเรียนรู้จากบุคคลในสังคมหรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

1.4) ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานซึ่งส่งผลต่อความคิดเห็น

2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1) สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่างๆเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับข่าวสารข้อมูลต่างๆของแต่ละบุคคล

2.2) กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นเกิดความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ พื้นฐานประสบการณ์ เจตคติ และปัจจัยสภาพแวดล้อม คือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้อง และครอบครัว รวมไปถึงสภาพทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความคิดเห็นด้วยอีกทางหนึ่ง

2.3 การวัดความคิดเห็น

วิธาน เชิญทอง (2541,น.9) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น ทักษะสติ แรงจูงใจและค่านิยมได้มีการสร้างแบบสอบถามสำหรับวัดสิ่งต่างๆ แต่ยังไม่สามารถที่จะแยกจากกันได้ เพราะมีส่วนทำซ้ำซ้อนกันอยู่ การวัดความคิดเห็นส่วนใหญ่ยังไม่มีแยกออกจากทัศนคติอย่างชัดเจนการสำรวจความคิดเห็นมักเป็นการถามสิ่งที่เหมาะสมเฉพาะเจาะจง เช่น การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เป็นต้น ผลที่ได้รับจากการสอบถามความคิดเห็นเหล่านี้จะเป็นตัวชี้วัดความพอใจ ไม่พอใจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

ปัญญา พันธุ์ศรีศักดิ์ (2541,น.11) อธิบายว่า ความคิดเห็นเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดจึงวัดจากแรงจูงใจการรับรู้ แต่มีข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่นๆ จึงมีวิธีการวัด ความคิดเห็น ดังนี้

1.การฉายภาพ (projective technique) เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการจากภาพ จะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมา และสามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลมีความคิดเห็น หรือมีความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ

2.การสัมภาษณ์ (interview) เป็นการซักถามบุคคลช่วยให้ได้รับข้อมูลที่ขยายครอบคลุม ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

3. การส่งแบบสอบถาม (questionnaire) เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายน้อยกว่าวิธีอื่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ต้องการศึกษาให้ตอบกลับมา แต่มีข้อจำกัดคือผู้ที่ถูกถามต้องอ่านออกเขียนได้

4. การเล่าให้ความรู้สึก (self-report) เป็นการวัดโดยการให้บุคคลเล่าถึงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา ซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดตามประสบการณ์และความสามารถ ของตนเองออกมา

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ อ้างถึงใน สุนันทา อ่อนรัมย์ (2548, น.6) ได้กล่าวถึงมาตรวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่ใช้กันอยู่อย่างแพร่หลาย มี 4 วิธี คือ

1) วิธีของเทอร์ส โตน (Thuatone's method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน เสมือนว่าเป็น scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน (Equal-appearing intervals)

2) วิธีวัดของกัตต์แมน (Guttman's scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้และแสดงถึงการสะสมของข้อคิดเห็น

3) วิธีจำแนกแบบ เอส ดี สเกล (Samantic differential scale : S-D scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (bipolar adjective) เช่น ดี - เลว , ชยัน - ขี้เกียจ เป็นต้น

4) วิธีวัดของลิเคิร์ต (Likert's method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่นิยมกันแพร่หลาย เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติ ในทางชอบ หรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือความไม่ชอบ หรืออาจมีคำถามให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบและให้คะแนน 5,4,3,2,1 หรือ +2,+1,0,-1,-2 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ถึงแม้ไม่สามารถวัดความคิดเห็นได้โดยตรง แต่เนื่องจากความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน จึงสามารถวัดได้จากการแสดงออกดังกล่าวโดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ เช่น การตอบแบบสอบถาม การฉายภาพ การสัมภาษณ์ และการเล่าความรู้สึก นอกจากนี้ ยังมีวิธีการวัดจากผลการทำแบบทดสอบแบบปรนัย การวัดจากปฏิกิริยาของร่างกาย เช่น อัตราการเต้นของหัวใจ การหดหรือขยายม่านตา และการวัดด้วยการแสดงออกทางหัวใจ เป็นต้น

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

3.1 ความหมายของบทบาท

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2535 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2535,น.495) ได้อธิบายความหมายของ บทบาท ว่าหมายถึงการทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

เอกรินทร์ โปตะเวช (2551,น.35) ได้อธิบายความหมายของบทบาทว่า บทบาท เป็นการกระทำตามสถานภาพ มีบรรทัดฐานกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า บุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น จะต้องมีสิทธิและหน้าที่อะไรบ้างและที่สำคัญ คือ บุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรนั้นๆ จะต้องเข้าใจ บทบาทของตนเองอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาท คือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมา ตามตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมที่ดำรงอยู่

3.2 ประเภทของบทบาท

อังกาบ กอศรีพร (2525,น.45 อ้างถึงใน ชำนาญ เมืองลง 2555,น.10-11) เสนอว่า บทบาทควรแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) บทบาทตามความคาดหวังของสังคม (prescribed role or objective role) หมายถึง ความคาดหวังชุดหนึ่งที่กำหนดโดยบรรทัดฐานของสังคม บุคคลใดที่อยู่ในสถานภาพเดียวกัน ย่อมถูกคาดหวังจากสังคมว่าจะแสดงบทบาทเดียวกัน

2) บทบาทตามความเข้าใจส่วนบุคคล (subjective role) หมายถึง ความคาดหวังเฉพาะที่บุคคลแต่ละคนมีต่อพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น

3) บทบาทที่แสดงออกจริง (enacted role) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกจริง ๆ ไม่ใช่เป็นเพียงแต่ความคาดหวังเท่านั้น

เดิมศักดิ์ สุวรรณประเทศ (2525,น.89) กล่าวไว้ว่า ในการกำหนดลงไปว่า สถานภาพและบทบาทใดอยู่ในระดับใด มีเกณฑ์สำคัญที่เรานิยมใช้พิจารณา ดังนี้

1) รายได้ สังคมจะถือว่าผู้มีรายได้สูงจะมีสถานภาพหรือตำแหน่งสูงกว่าผู้มีรายได้น้อย

2) ลักษณะของงานสังคมมักถือว่างานประเภทที่ใช้สมอง สติปัญญา มีความสำคัญมากกว่างานที่ต้องใช้กำลังร่างกาย โดยสังคมกำหนดให้ผู้ที่ทำงานทางด้านสมอง หรือ สติปัญญา มีรายได้ เกียรติ อำนาจ ค่าตอบแทนสูงกว่า ผู้ที่ทำงานที่ใช้กำลังทางร่างกาย

3) ลักษณะของอาชีพ ถ้าหากเราพิจารณาให้จำเพาะเจาะจงลงไป จะพบว่า อาชีพที่ใช้สมองหรือสติปัญญาด้วยกันก็ยังมี ความแตกต่างกัน เช่น อาชีพครูจะถูกมองว่าด้อยกว่า อาชีพแพทย์

4) การศึกษา สังคมคาดหวังว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีสถานภาพ และ บทบาทสูงกว่า หรือผู้ที่รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัยจะมีสถานภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา จากมหาวิทยาลัย

5) ชาติดำเนิน ผู้ที่มีชาติดำเนินสูงมักจะมีสถานภาพสูงไปตามชาติดำเนินด้วย

6) ศาสนา ศาสนาจะแตกต่างไปจากเรื่องของชาติดำเนินซึ่งคนไม่สามารถที่จะ เปลี่ยนได้ แต่ศาสนาสามารถเปลี่ยนแปลงได้ สังคมได้นำเอาศาสนาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความ สูงต่ำของสมาชิกในสังคมด้วย

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปว่า ประเภทของบทบาทมีหลากหลายขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ เช่น ถ้าแบ่งอย่างกว้าง ๆ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บทบาทตามความคาดหวังของสังคม บทบาท ตามความเข้าใจส่วนบุคคล และบทบาทที่แสดงออกจริง แต่ถ้าแบ่งโดยการกำหนดพฤติกรรมของ แต่ละบุคคล ส่วนการกำหนดอันดับสถานภาพและบทบาทใช้เกณฑ์ดังนี้ รายได้ ลักษณะของงาน ลักษณะของอาชีพ ชาติดำเนิน ศาสนา ความเป็นผู้รับผิดชอบสิ่งต่าง ๆ และการเป็นแบบอย่าง

1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาท

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2527, น.69) อ้างถึงใน พัชราภรณ์ แก้วน้ำใส (2546, น.9) ได้ สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท ดังนี้

1) ทฤษฎีของ Linton ได้กล่าวว่า ตำแหน่งหรือสถานภาพ จะกำหนดบทบาทให้ บุคคล เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครู จะต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีได้

2) ทฤษฎีของ Nadel ได้กล่าวว่า บทบาทคือส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดไม่ได้ เช่น เป็นครูต้องสอนหนังสือ และส่วนประกอบ ที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น เป็นครูต้องเป็นสมาชิกครูสภา

3) ทฤษฎีของ Momanns ได้กล่าวว่า บุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตอนเช้าแสดงบทบาทสอนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นครู พอตอนเย็นแสดงบทบาทเรียน หนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นนักศึกษา อ.ค.ป. เป็นต้น

4) ทฤษฎีของ parsons ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้ มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตน เช่น บุคคลที่มีเพื่อนมาก ก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

Grogon Allport (1973, น. 186-188 อ้างถึงใน อรวรรณ จินะใจหาญ 2555, น.10) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของบุคคลว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

1) ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาท (Role Expectation) เป็นบทบาทตามความคาดหวังของบุคคลอื่น หรือบทบาทที่สถาบัน องค์กรหรือกลุ่มสังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตาม หน้าที่ที่บุคคลนั้นครองตำแหน่งอยู่

2) การรับรู้บทบาท (Role Conception) เป็นการรับรู้ในบทบาทของตนว่าควรจะมี บทบาทอย่างไร และสามารถเห็นบทบาทของตนได้ตามการรับรู้ที่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับ ความต้องการของบุคคลนั้นเอง ทั้งนี้การรับรู้บทบาทและความต้องการของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะ พื้นฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3) การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role Acceptance) ซึ่งเกิดขึ้นได้ เมื่อมีความ สอดคล้องกันของบทบาท ตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนเองรับรู้อยู่ การยอมรับ บทบาทนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทและการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้เพราะว่าบุคคลไม่ได้ยินยอมรับกับบทบาททุกบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับ การคัดเองหรือ ถูกแรงผลักดันจากสังคม ให้รับตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติ

4) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role Performance) เป็นบทบาทที่ เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นการแสดง บทบาทตามการรับรู้และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลจะปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้นก็ ขึ้นอยู่กับ การยอมรับบทบาทนั้นๆ ของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ ซึ่งเนื่องมาจากความสอดคล้องกัน ของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

4.1 ความหมายของความต้องการ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546 (2546, น.323) กล่าวถึง "ความ ต้องการ" หมายถึง ความอยากได้ ใครได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้นมีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกาย ไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับ ตอบสนองแล้วร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิด ขึ้นมา ทดแทนวน เวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

ฌอง-ฌัก กัวซาหลง (2548, น.20) (อ้างถึงใน ประคอง ศิลลา 2552, น.11-17) ได้สรุปเกี่ยวกับความต้องการว่า ความต้องการเป็นความอยากได้ของมนุษย์ จึงต้องค้นหาสิ่งของตนเองต้องการ เมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว ก็เกิดความต้องการสิ่งใหม่ขึ้นมาอีก โดยไม่มีที่สิ้นสุด ถึงแม้บางขณะอาจจะรู้สึกว่าจะไม่ต้องการ แต่เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นเตือนก็ก่อให้เกิดความต้องการขึ้นมาได้ อีกจนกระทั่งเกิดความพึงพอใจ แต่เมื่อไม่ได้รับการสนองตอบตามประสงค์ก็จะไม่เกิดความพึงพอใจ

ประสาน ทิพย์ธรา (2530, น.31) กล่าวว่าความต้องการเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและใช้แทนแรงผลักดันซึ่งก่อให้เกิดการรับรู้ปัญหาความต้องการนี้อาจจะเกิดจากความต้องการทางสรีระหรือเกิดจากแรงกดดันของสังคมและสิ่งแวดล้อม

วิจิตร อาวะกุล (2535, น.14) กล่าวว่าความต้องการของมนุษย์หมายถึงสภาวะที่บุคคลยังขาดหรือยังไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งและมีความต้องการที่จะมีหรือให้ได้มาในสิ่งเหล่านั้นซึ่งสิ่งที่มนุษย์ยังขาดอยู่ยังต้องการมีแต่ไม่มีไม่ได้นี้จะเกิดช่องว่าง (gap) จะเกิดความขัดแย้งความไม่ลงรอย ความต้องการนี้หากยังไม่ได้รับการบำบัดให้เป็นที่พอใจตามสมควรแล้วจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้การพัฒนาต่างๆเป็นอย่างยิ่ง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความต้องการเป็นสภาวะที่บุคคลยังขาดหรือยังไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำให้เกิดแรงขับภายในร่างกาย ทำให้ต้องค้นหาสิ่งที่ต้องการมาตอบสนองความต้องการนั้น จนกระทั่งเกิดความพึงพอใจ และเมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว ก็เกิดความต้องการสิ่งใหม่ขึ้นมาอีกโดยไม่มีที่สิ้นสุด

4.2 กระบวนการที่ทำให้เกิดความต้องการ

อริยา กูหา (2546, น.6-7) ได้อธิบายกระบวนการของการเกิดแรงจูงใจเกิดขึ้นอย่างเป็นวัฏจักรที่ไม่มีการหยุดนิ่งเป็นไปตามลำดับขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

1) ความต้องการ (Need) ความต้องการเกิดจากสภาวะขาดสมดุลที่บุคคลไม่มีสิ่งที่ทำให้ร่างกายดำเนินชีวิตไปได้อย่างปกติสุข อันเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อชีวิตซึ่งมีมากบ้าง น้อยบ้างอยู่ตลอดเวลา เมื่อเราอยู่ในสภาวะที่ต้องการหรือกลังขาดแคลน ก็จะมีแรงขับหรือความต้องการที่มีอำนาจสูงที่จะกระตุ้นและเร้าให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมให้เข้าสู่สภาวะสมดุล

2) แรงขับ (Drive) แรงขับของแต่ละบุคคลจะมีมากน้อยแตกต่างกันออกไป สิ่งที่จะเป็นตัวลดแรงขับให้บุคคลแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรมเพื่อลดแรงขับอยู่ที่ระดับสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์และการฝึกฝนตนเองทางสังคมของบุคคลนั้น

3) พฤติกรรมเพื่อจุดมุ่งหมาย (Behavior towards Goal) พฤติกรรมเพื่อมุ่งหมาย ขั้นนี้เป็นขั้นปฏิบัติการเพื่อลดแรงขับเพื่อมุ่งเป้าหมาย

4) แรงขับลดถอย (Drive Reduction) แรงขับลดถอยจะลดลงภายหลังจากบุคคลได้ตอบสนองความต้องการของตนเองหรือเมื่อได้สร้างภาวะความสมดุลให้เกิดขึ้นในร่างกายแล้ว

4.3 ประเภทของความต้องการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548, น.114 – 116) (อ้างถึงใน ประคอง ศีลตา 2552:11-17) แบ่งความต้องการของคนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) ความต้องการทางกายภาพ (physiological needs) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต เกิดขึ้นจากความต้องการทางร่างกายตอบสนองต่อสิ่งเร้าเกิดจากสภาวะทางอารมณ์ สิ่งกระตุ้นทั้งจากภายในและภายนอก อิทธิพลต่อแรงจูงใจนี้ ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ อุณหภูมิที่เหมาะสม การหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ที่มีก๊าซออกซิเจนสำหรับการหายใจ ความต้องการการขับถ่าย

2) ความต้องการทางจิตใจและสังคม (psychological and social needs) การจูงใจประเภทนี้ ก่อนข้างจะสลับซับซ้อนเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ แยกออกได้ดังนี้

2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคมที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม และกลายมาเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะแตกต่างกันไปในสังคม

2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ เราต้องมีประสบการณ์และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกปฏิบัติได้ บางทีเราต้องศึกษาว่ามันเริ่มต้นอย่างไร และปฏิบัติก่อนกันอย่างไรในสังคม

โดยสรุปได้ว่า ความต้องการสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการทางร่างกายไม่ต้องอาศัยประสบการณ์ในการเรียนรู้ ส่วนความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมเป็นความต้องการที่เกิดจากการจูงใจที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับ และเป็นสมาชิกอยู่ ดังนั้นพฤติกรรมที่แสดงออกมาจากความต้องการของแต่ละคน จะมีความแตกต่างกันออกไปตามประเภทของความต้องการนั้นๆ

4.4 ทฤษฎีความต้องการ

4.4.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (*Maslow's Hierarchical Theory of Motivation*)

Maslow(1987,น.122-124)(อ้างถึงในสุรกุล เจนอบรม 2534,น.39) อ้างถึงทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์) และความต้องการนั้นจะเพิ่มระดับขึ้นตามขั้นความต้องการ 5 ขั้นจากขั้นพื้นฐานสู่ขั้นสูงขั้นประกอบด้วย

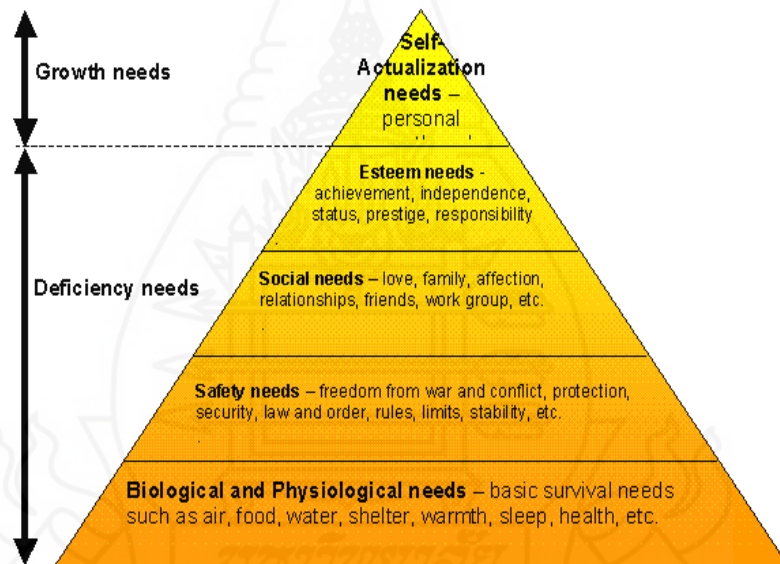
ขั้นที่ 1 ความต้องการเพื่อการอยู่รอดของมนุษย์เช่นความต้องการอากาศ น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ

ขั้นที่ 4 ความต้องการการยอมรับนับถือ

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จสมหวังในชีวิตต้องการที่จะเป็นคนโดยสมบูรณ์
มาสโลว์เห็นว่าความต้องการของบุคคลมี 5 กลุ่มจัดแบ่งได้เป็นห้าระดับจากระดับต่ำไปสูงเพื่อความเข้าใจ จะแสดงลำดับของความต้อการเหล่านี้ ดังภาพ

ภาพที่ 2.1 แสดงลำดับความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์

ที่มา : สุรกุล เจนอบรม (2534,น.34)

1. ความต้องการทางร่างกาย (physiological needs)

เป็นความต้องการลำดับต่ำสุดและเป็นพื้นฐานของชีวิต เป็นแรงผลักดันทางชีวภาพ เช่นความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัยหากพนักงานมีรายได้จากการปฏิบัติงานเพียงพอก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยมีอาหารและที่พักอาศัย และการมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม

2. ความต้องการความปลอดภัย (safety needs)

เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างไม่ขาดแคลนแล้วหมายถึงความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากรายทั้งทางกายและจิตใจ ความมั่นคงในงานในชีวิตและสุขภาพ

3. ความต้องการทางสังคม (social needs)

เมื่อมีความปลอดภัยในชีวิตและมั่นคงแล้ว คนเราจะต้องการความรัก มิตรภาพ ความใกล้ชิดผูกพัน ต้องการเพื่อน การมีโอกาสเข้าสมาคมสังสรรค์กับผู้อื่น ได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (steem needs)

เมื่อความต้องการทางสังคมได้รับการตอบสนองแล้วคนเราจะต้องการสร้างสถานภาพของตัวเองให้สูงเด่น มีความภูมิใจและสร้างการนับถือตนเอง ความรู้สึกมั่นใจในตัวเอง

5. ความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต (self-actualization needs)

เป็นความต้องการระดับสูงสุด คือต้องการจะเติมเต็มศักยภาพของตนเองต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาสูงสุดของตัวเอง ความเจริญก้าวหน้ามีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นในอาชีพและการทำงาน เป็นต้น

4.4.2 ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Modified Needs)

Alderfer (อ้างถึงใน กุญชรวิ ค้าขาย 2544: 134) ได้ศึกษาทฤษฎีของมาสโลว์และพัฒนาทฤษฎีขึ้นมาเพื่อลดปัญหาที่นักวิจัยวิพากษ์ทฤษฎีของมาสโลว์ ทฤษฎีนี้ จัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ความต้องการอยู่รอด หมายถึง ความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับทางกาย ทางสรีระ และความต้องการความปลอดภัย ทั้งในด้านของชีวะและสิ่งแวดล้อม

2) ความต้องการความสัมพันธ์ หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่จะมีปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลอื่น การได้รับการยอมรับจากสังคม และมีความปลอดภัยจากการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3) ความต้องการเจริญเติบโต หมายถึง ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือจากการประสบความสำเร็จส่วนตน และการได้พัฒนาตนเองไปจนถึงขีดสูงสุดตามศักยภาพ แนวคิดเรื่องของสัจจะการแห่งตนของมาสโลว์

ทฤษฎีนี้เสนอว่า พฤติกรรมของบุคคลนั้นถูกจูงใจด้วยความต้องการมากกว่า 1 ระดับพร้อมๆ กัน ส่วนที่ต่างออกไปจากทฤษฎีของมาสโลว์ ได้แก่ ทฤษฎีนี้เป็นกระบวนการความคับข้องใจ การถดถอย (frustration-regression process) ซึ่งอธิบายว่าการที่คนๆ หนึ่งยังไม่สามารถ

ตอบสนองความต้องการที่สูงกว่าได้ จะเกิดความคับข้องใจ และถดถอยกลับมายังความต้องการ
จำเป็นขั้นที่อยู่ต่ำกว่าถัดลงไป

4.4.3 ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murray's Manifest Needs Theory)

ประกอบด้วยความต้องการ 4 ประการ คือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความสัมพันธ์
ความต้องการอิสระ และความต้องการอำนาจ ซึ่งความต้องการเหล่านี้อาจเกิดขึ้นพร้อมกัน โดยบาง
ด้านสูง บางด้านต่ำก็ได้ และไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นเรียงเป็นลำดับ(กฤษณี คำชาย 2544: 135)

4.4.4 ทฤษฎีความต้องการหรือแรงจูงใจของแมคเคลแลนด์ (McClellan

Achievement Motivation) เน้นความต้องการปฐมภูมิของมนุษย์ แต่แท้จริงแล้วมนุษย์ยังมีความ
ต้องการอีกประเภทหนึ่ง เป็นความต้องการทฤษฎี ซึ่งถือเป็นความต้องการทางใจหรือทางสังคม
เป็นความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้ และถูกเสริมแรงโดยการอบรมเลี้ยงดูและปทัสถานสังคม
แมคเคลแลนด์ ได้ศึกษาความต้องการทฤษฎีนี้ โดยเฉพาะที่เป็นแหล่งของแรงจูงใจในการทำงาน
ซึ่งจำแนกเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์และแรงจูงใจ ใฝ่อำนาจ (กฤษณี คำชาย
2544: 135-136)

5. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

5.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัคร

ศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (ม.ป.ป.: 1-2) ได้อธิบายความหมายของ อาสาสมัคร ว่า
เทียบเคียงความหมายกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Volunteer” หมายถึง การเลือกกระทำสิ่งต่างๆที่
เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ และเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง
และการกระทำนี้ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่ ทั้งนี้องค์ประกอบที่สำคัญของคำว่า
“อาสาสมัคร” มีอยู่ 4 ประการ คือ

- 1) การเลือก (Choose) อันเป็นการเน้นที่เจตจำนงที่อิสระที่จะกระทำหรือไม่
กระทำสิ่งใดๆ
- 2) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility) หมายถึงการกระทำที่
มุ่งมั่นเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นได้ทั้ง บุคคล กลุ่มคน หรือสังคมส่วนรวม
- 3) โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง (Without monetary profit) หมายถึง
ไม่ได้หวังผลรายได้ทางเศรษฐกิจ แต่อาจรับเป็นรางวัลหรือค่าใช้จ่ายทดแทนที่ตนได้จ่ายไป แต่
อย่างไรก็ตามไม่อาจเทียบได้กับของสิ่งที่ได้กระทำลงไป

4) ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่ (Beyond basic obligation) หมายถึง สิ่งที่ทำนั้นอยู่นอกเหนือความจำเป็น หรือสิ่งที่ถูกคาดหวังว่าจะต้องตามภาระหน้าที่ เช่น งานตามหน้าที่ประจำได้ค่าจ้าง การดูแลครอบครัว ความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง จากองค์ประกอบของ

ความสำคัญของอาสาสมัคร

ประวิช จรด้า (2555) กล่าวถึง อาสาสมัคร ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ดังจะเห็นได้จากการที่องค์การสหประชาชาติและรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่องานอาสาสมัคร ดังนี้

1) องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดให้ปี พ.ศ.2544 (ค.ศ.2001) เป็นปีอาสาสมัครสากล เพื่อเน้นถึงความสำคัญของงานอาสาสมัครและกระตุ้นให้ผู้คนในสังคม ภาครัฐ ภาคธุรกิจและองค์กรเอกชน ได้หาแนวทางที่จะส่งเสริม สนับสนุนทุกระดับและสร้างความเข้มแข็งให้กับงานอาสาสมัครทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม และสาธารณชน

2) คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2543 กำหนดให้วันที่ 21 ตุลาคมของทุกปี อันตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชกุมารี เป็นวันสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ เป็น “วันอาสาสมัครไทย” คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2544 เห็นชอบปฏิญญาอาสาสมัครไทยและนโยบายพัฒนางานอาสาสมัคร ข้อ 8 กำหนดให้ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรธุรกิจและองค์กรต่างๆ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่องค์การ ได้ปฏิบัติงานอาสาสมัครที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ โดยไม่ถือเป็นวันลา ทั้งนี้ จะต้องไม่มีผลที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ

3) วันที่ 30 มกราคม 2550 คณะรัฐมนตรี มีมติ “การให้และการอาสาช่วยเหลือสังคมเป็นวาระแห่งชาติ” เพื่อส่งเสริมและผลักดันความดีที่เป็นรูปธรรมให้เกิดขึ้นเต็มแผ่นดิน โดยการร่วมมือทุกภาคส่วน ภาครัฐ สังคม เอกชน และประกาศให้ปี 2550 เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา “เป็นปีแห่งการให้และอาสาช่วยเหลือสังคม”

4) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2551 ดังนั้นจะเห็นว่าอาสาสมัครมีความสำคัญและนับวันจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการปรับลดอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ภาครัฐตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาลและอาสาสมัครที่ส่วนราชการต่างๆกำหนดให้มีขึ้นจะเข้ามามีบทบาทหน้าที่ทดแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ขาดหายไป ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องศึกษา เรียนรู้ และทำความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมี

อาสาสมัครและยอมรับปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมยุคปัจจุบันเพื่อที่จะสามารถทำงานร่วมกับอาสาสมัครได้อย่างผสมผสาน กลมกลืน

สภาประชุมแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย (2550:5-11) ได้รวบรวมแนวคิดและอธิบายความหมายของงาน “อาสาสมัคร” ไว้ว่า หมายถึงผู้ที่สมัครใจทำงาน ไม่ใช่ด้วยการถูกบังคับหรือเพราะหน้าที่ เป็นงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนหรือรางวัลใดๆ คือ ทำด้วยใจ เพราะการเป็นอาสาสมัครเป็นเรื่องของจิตใจ ความสมัครใจ ความพร้อมของบุคคลที่เสียสละประโยชน์ส่วนตัวบางส่วนด้วยความพึงปรารถนาที่ช่วยสังคมส่วนรวม โดยอุดมการณ์ของอาสาสมัคร ประกอบด้วย 4 ประการดังนี้

1) เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมมิใช่เพื่อส่วนตัว เป็นการกระทำที่เป็นไปด้วยความสมัครใจ อะไรก็ตามที่ทำด้วยความไม่สมัครใจหรือมีการบังคับ ถือว่าเป็นการทำลาย Spirit ของงาน “อาสาสมัคร”

2) เป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน ในรูปแบบของเงินจ้าง รางวัล การทำงาน ต้องถือว่าไม่เป็นการจ้าง ค่าตอบแทนที่ได้ควรเพียงเพื่อการยังชีพเท่านั้น

3) เป็นการอุทิศ กำลังกาย กำลังใจ และเวลาให้ส่วนรวมไม่ใช่อุทิศกำลังทรัพยากรบริจาคตทรัพยากรมิใช่การเป็นอาสาสมัคร ถือเป็นการสงเคราะห์ ไม่ใช่ Spirit ของงาน “อาสาสมัคร”

สถานะที่นำไปสู่การเป็นอาสาสมัคร ได้แก่ การที่บุคคลเป็นผู้มีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ (Altruism) เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเป็นที่ตั้ง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) ความปรารถนาที่จะให้
- 2) ความรู้สึกเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น
- 3) ไม่มีแรงจูงใจที่จะรับสิ่งใดจากสิ่งที่ตนเองกระทำเพื่อผู้อื่น

นอกจากความรู้สึกเอื้อเพื่อเพื่อแผ่แล้ว พฤติกรรมเพื่อสังคม (Pro-Social behavior) เป็นอีกมุมหนึ่งที่อธิบายได้ถึง การเข้ามาเป็นอาสาสมัคร โดยพฤติกรรมเพื่อสังคมนั้นประกอบด้วยค่านิยมที่สำคัญ คือ

- 1) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility)
- 2) ความเสมอภาค (Equity)
- 3) การเสนอสนอง (Reciprocity)

5.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1) ความหมายของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2555,น.1) ได้ระบุถึง ความหมายของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านหมายถึง อาสาสมัครเกษตรหรือผู้แทนเกษตรระดับหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือก (หมู่บ้านละ 1 คน) จากที่ประชุมอาสาสมัครเกษตรและผู้แทนเกษตรระดับหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่ประสาน เชื่อมโยงการทำงานของอาสาสมัครเกษตรสาขาต่างๆ องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้าน เรียกโดยย่อว่า “อกม.”

2) การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

กรมส่งเสริมการเกษตร (2555,น.18 – 19) ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน กำหนดให้มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทน และผู้ประสานระหว่างอาสาสมัครเกษตรแต่ละประเภท ระเบียบการคัดเลือก ดังต่อไปนี้

- (1) ให้แต่ละหมู่บ้านมีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเรียกย่อว่า (อกม.) หมู่บ้านละ 1 คน
- (2) ให้อาสาสมัครเกษตรทุกประเภทที่มีในแต่ละหมู่บ้านและผู้แทนเกษตรระดับหมู่บ้านที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ประกาศบัญชีรายชื่อผู้แทนเกษตรระดับหมู่บ้านที่ได้รับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.2553 เลือกในระหว่างกันเองให้ได้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) หมู่บ้านละ 1 คน กรณีหมู่บ้านใดมีอาสาสมัครหรือผู้แทนเกษตรระดับหมู่บ้านเพียงคนเดียวให้ถือว่าอาสาสมัครเกษตรหรือผู้แทนเกษตรระดับหมู่บ้านคนนั้น เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- (3) นายทะเบียนอาสาสมัครเกษตรประจำจังหวัด และนายทะเบียนอาสาสมัครเกษตรประจำกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- (4) นายทะเบียนอาสาสมัครเกษตรประจำจังหวัด และนายทะเบียนอาสาสมัครเกษตรประจำกรุงเทพมหานครเป็นผู้มีอำนาจลงนามในคำสั่งแต่งตั้งอาสาสมัครหมู่บ้านให้นายทะเบียนอาสาสมัครเกษตรประจำจังหวัด หรือนายทะเบียนอาสาสมัครเกษตรประจำกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีบันทึกข้อมูลของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ลงในระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร
- (5) คุณสมบัติของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ มีความสมัครใจและมีความรู้เฉพาะด้านสาขาที่สมัครมีหน่วยงานรับรองความสามารถมีภูมิลำเนาทำการเกษตรในพื้นที่ที่

สมัครต้องมีความเสียสละมีสุขภาพแข็งแรงมีความรู้อ่านออก/เขียนได้มีความสนใจและกระตือรือร้นในงานด้านการพัฒนาการเกษตรเป็นที่ยอมรับและได้รับการคัดเลือกจากชุมชนสามารถติดต่อประสานงานและสื่อสารปัญหาต่างๆระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรภายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีสามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารความรู้และเทคโนโลยีที่ได้รับสู่เกษตรกรภายในพื้นที่ได้

(6) ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อยู่ในวาระคราวละ 4 ปีนอกจากครบวาระตามวรรคแรก ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสิ้นสุดสถานภาพการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

(7) กรณีมีเหตุให้สถานภาพของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) สิ้นสุดลงให้ประธานกรรมการอาสาสมัครเกษตรประจำตำบล รายงานการสิ้นสุดสถานภาพการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จัดให้มีการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ขึ้นแทน แล้วบันทึกข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ภายใน 60 วัน นับจากวันที่ทราบการสิ้นสุดสถานภาพของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) แต่ละคน

3) ความสำคัญของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555,น.1-4) กล่าวว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นกำลังสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระดับหมู่บ้าน และมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มาจากกรเลือกตั้งของอาสาสมัครเกษตรทั้ง 13 สาขา ได้แก่ ครัวบัญชีอาสาหมอดินอาสา ประมงอาสาอาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์อาสาพัฒนาขงพาราอาสาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอาสาสมัครฝนหลวงอาสาปศุสัตว์อาสาสมัครสหกรณ์อาสาสมัครชาวนาชั้นนำอาสาสมัครชลประทานเศรษฐกิจการเกษตรอาสาสมัครหมู่บ้าน และผู้แทนเกษตรกรตาม พ.ร.บ. สภาเกษตรกร พ.ศ.2553 ซึ่งมีเป้าหมายที่จะดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้บริการแก่เกษตรกรให้สามารถเข้าถึงการบริการภาครัฐได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จะเป็นผู้ที่ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้การพัฒนาและการช่วยเหลือเกษตรกรตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร และสามารถแก้ไขปัญหาสถานการณ์ฉุกเฉินทางธรรมชาติ เช่น ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคแมลงและศัตรูพืชของผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างทันเวลา

4) บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

กรมส่งเสริมการเกษตร (2551,น.9-14) ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นตามระเบียบ ดังนี้

(1) จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ได้แก่ จัดเก็บตามแบบรายงานการปลูกพืชรายหมู่บ้าน (รม.) จัดเก็บตามแบบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.01) จัดเก็บตามแบบการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ3ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลังจัดเก็บตามภารกิจหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อื่น ๆ

(2) ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ได้แก่ ร่วมเวทีประชาคม เสนอข้อมูลการเกษตรของหมู่บ้านให้กรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสนอปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน ร่วมพิจารณาการจัดทำแผนการเกษตรในหมู่บ้าน ร่วมประชาพิจารณ์แผน/เสนอแผน รวบรวมปัญหาจากอาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรในหมู่บ้าน ร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน

(3) ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ได้แก่ รวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพ ด้านการเกษตร จัดทำแผน/เตรียมบุคคลเป้าหมาย ประสาน/อำนวยความสะดวกวิทยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เป็นวิทยากรเกษตรกร ประสานเชิญวิทยากรให้ความรู้สำรวจปัญหาเกษตรกร ประสานงานแก้ไขปัญหาของเกษตรกร

(4) ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เฝ้าระวังการเกิดภัยธรรมชาติและสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร ร่วมติดตามการเกิดภัยพิบัติต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุปคือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นบุคคลที่มีจิตอาสาที่จะดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ มีหน้าที่ในด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551

6. ประชาคมอาเซียน (Asean Community : AC)

6.1 ประชาคมอาเซียน (AseanCommunity: AC)

6.1.1 ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

กฤษฎีกา กัด อุ่นเสรี (2554,น.5) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของอาเซียนว่า อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asia Nations หรือ ASEAN) เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยมี

สมาชิกผู้ก่อตั้ง 5 ประเทศได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ในเวลาต่อมาได้มีประเทศสมาชิกเพิ่มเติมได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม (เป็นสมาชิกเมื่อ 7 มกราคม 2527) และประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ 4 ประเทศคือ กัมพูชา (วันที่ 30 เมษายน 2542), ลาว, พม่า (วันที่ 23 กรกฎาคม 2540) และเวียดนาม (วันที่ 28 กรกฎาคม 2538) หรือเรียกสั้น ๆ ว่ากลุ่ม CLMV (Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam) ทำให้อาเซียนมีสมาชิกรอบ 10 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วัชรพร รัตนยานนท์ (2555, น.9-15) อธิบายไว้ว่า เมื่อปี 2510 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความตึงเครียดและขัดแย้งทางด้านอุดมการณ์ ระหว่างประเทศที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตยกับประเทศที่ยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ตลอดจนความขัดแย้งด้านดินแดนระหว่างประเทศ อาทิ ความขัดแย้งระหว่างมาเลเซียและฟิลิปปินส์ ในการอ้างสิทธิ์เหนือดินแดนซาบาร์และซาราวัก รวมทั้งการที่สิงคโปร์แยกตัวออกจากมาเลเซีย ทำให้หลายประเทศเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมมือกัน ระหว่างประเทศในภูมิภาค ต่อมาเมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดลง ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคจึงหันหน้าเข้าหากันและร่วมมือกันมากขึ้น จึงเกิดกระแสภูมิภาคนิยมในเอเชียเกิดขึ้น ก่อให้เกิดกลไกความร่วมมือทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ภายในเอเชียมากมาย รวมถึงการขยายกลุ่มอาเซียนเป็นอาเซียน plus 3 ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ตลอดจนอาเซียน plus 6 เพิ่มประเทศอินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยทุกประเทศจะได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมจากการรวมกลุ่มกันในภูมิภาค

6.1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน

กฤตชญากัท อุ่นเสรี (2554, น.5) กล่าวไว้ว่า อาเซียนมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมืองและความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการคือ

- 1) ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในภูมิภาค
- 2) รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงในภูมิภาค
- 3) ใช้เป็นเวทีแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งภายในภูมิภาค

6.1.3 นโยบายการดำเนินงานของอาเซียน

กฤตชญากัท อุ่นเสรี (2554, น.7-10) กล่าวไว้ว่า จากการประชุมหารือในระดับหัวหน้ารัฐบาลระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนการประชุมสุดยอด (ASEAN Summit) หรือการประชุมของผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อกำหนดแนวนโยบายในภาพรวมและนโยบายเฉพาะด้าน ดังนี้ คือ ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community-APSC) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาคเพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้ง โดยสันติ

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและมีการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) อาเซียนได้ตั้งเป้าเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในปี 2558 โดยมุ่งหวังเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน

6.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community : AEC)

6.2.1 ความเป็นมาและความหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ (2550) อธิบายไว้ว่า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community : AEC) เป็นการรวมตัวของชาติใน Asean 10 ประเทศ โดยมี ไทย, พม่า, ลาว, เวียดนาม, มาเลเซีย, สิงคโปร์, อินโดนีเซีย, ฟิลิปปินส์, กัมพูชา, บรูไน เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน จะมีรูปแบบคล้าย ๆ กลุ่ม Euro Zone นั้นเอง จะทำให้มีผลประโยชน์, อำนาจต่อรองต่าง ๆ กับคู่ค้าได้มากขึ้น และการนำเข้า ส่งออกของชาติในอาเซียนก็จะเสรี ยกเว้นสินค้าบางชนิดที่แต่ละประเทศอาจจะขอไว้ไม่ลดภาษีนำเข้า (เรียกว่าสินค้าอ่อนไหว)

ในปี 2546 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 8 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2545 ได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อก้าวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) และให้อาเซียนปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานภายในของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผู้นำอาเซียนได้ออกแถลงการณ์ Bali Concord II เห็นชอบให้มีการรวมตัวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ AEC ภายในปี 2563 และให้เร่งรัดการรวมกลุ่มเพื่อเปิดเสรีสินค้าและบริการสำคัญ 11 สาขา ได้แก่

การท่องเที่ยว การบิน ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทออิเล็กทรอนิกส์ สินค้าเกษตร ประมง เทคโนโลยีสารสนเทศและสุขภาพ

6.2.2 เป้าหมายและองค์ประกอบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กฤษฎีกา กอ.อ. (2554, น.5) กล่าวว่าไว้ว่าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีเป้าหมายของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็น “ตลาดและฐานการผลิตเดียว” โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมือ ภายในอาเซียนอย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น ภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) โดยมีแผนการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC Blueprint ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว จะนำไปสู่การใช้กฎระเบียบการค้าในประเทศสมาชิกทั้งหมดเป็นอย่างเดียวกัน ทั้งในด้านมาตรฐาน คุณภาพ ราคา อัตราภาษี รวมถึงกฎระเบียบในการซื้อขาย การขจัดมาตรการและข้อกีดกันต่าง ๆ รวมถึงมีมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เสริมให้การเคลื่อนย้ายบุคคลสัญชาติอาเซียนประเภทบริการและการลงทุนที่เสรี

2) การสร้างอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง ในเวทีการค้าโลก ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม การเงินการธนาคาร การจัดระบบการค้าให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรม และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

3) การพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกอาเซียน โดยพัฒนา SMEs และเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการความร่วมมือต่าง ๆ เช่น โครงการริเริ่มเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration : IAI) ในการลดช่องว่างการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศสมาชิก

4) การเชื่อมโยงของอาเซียนเข้ากับเศรษฐกิจโลกด้วยการเน้นและปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค ให้มีทำที่ร่วมกัน โดยการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ เพื่อให้เครือข่ายการผลิต/จำหน่ายภายในอาเซียน เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจส่วนอื่นของโลก

6.2.3 ผลของ AEC Blueprint ต่อประเทศไทย

สำนักงานมาตรฐานทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2555, 11) ได้กล่าวถึง พันธกรณีที่สำคัญของ AEC Blueprint ในด้านการเปิดเสรีการค้าสินค้า ดังนี้

1) การลด/ยกเลิกภาษี กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเก่า 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และบรูไน ต้องยกเลิกภาษีสินค้าใน 9 สาขาเร่งรัด (สาขาเกษตร/ประมง/ไม้/ยาง/สิ่งทอ/ยานยนต์/อิเล็กทรอนิกส์/เทคโนโลยีสารสนเทศ/สุขภาพ) ในปี 2550 และยกเลิกภาษีสินค้าทุกรายการในบัญชีลดภาษี (Inclusion List : IL) ยกเว้นบัญชีสินค้า

อ่อนไหวและอ่อนไหวสูงของแต่ละประเทศ ในปี 2553 และให้ประเทศสมาชิกใหม่อีก 4 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา ลดอัตราภาษีสินค้าใน 9 สาขาเร่งรัด ให้เหลือ 0% ในปี 2555 และลดอัตราภาษีสินค้าทุกรายการในบัญชีลดภาษีเหลือ 5% ในปี 2553 และ 0% ในปี 2558 ยกเว้น สินค้ารายการจำนวนไม่เกินร้อยละ 7 ของบัญชีลดภาษีอาจยืดหยุ่นให้ลดเหลือ 0% ในปี 2561

2) การขจัดมาตรการที่มีใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers : NTBs) โดยกำหนดให้ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไน ต้องยกเลิกมาตรการที่มีใช่ภาษี ภายในปี 2553 ประเทศฟิลิปปินส์ภายในปี 2555 และประเทศสมาชิกใหม่ทั้ง 4 ประเทศ ภายในปี 2558-61 โดยจะ ดำเนินการยกเลิกเป็น 3 ระยะ ตามแผนงานขจัด NTBs ดังนี้ ชุดที่ 1: ภายในวันที่ 1 มกราคม 2551 ซึ่งครอบคลุมสินค้า 5 รายการหลัก ได้แก่ ลำไย พริกไทย น้ำมันถั่วเหลือง ไบยาสูบ และน้ำตาล ชุดที่ 2: ภายในวันที่ 1 มกราคม 2552 ได้แก่ ปอกระเจา ป่าน มันฝรั่ง และชุดที่ 3: ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 ได้แก่ ข้าว เนื้อมะพร้าวแห้ง มะพร้าว น้ำมันมะพร้าว ชา ถั่วเหลือง เมล็ดกาแฟ กาแฟสำเร็จรูป น้ำมันดิบ/นมปรุงแต่ง และนมผงขาดมันเนย

3) การกำหนดกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of origin ; ROO) ซึ่งเป็นระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้ในการพิจารณาว่าสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้ามีถิ่นกำเนิดจากประเทศใด เพื่อที่จะให้มีความมั่นใจว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรด้วยการยกเว้นภาษีตามที่ระบุไว้ในข้อ (1) จะตกอยู่กับสินค้าที่เป็นผลผลิตที่แท้จริงของประเทศสมาชิกอาเซียน ตลอดจนเพื่อให้มีความโปร่งใส มีมาตรฐานที่เป็นสากล และอำนวยความสะดวกให้แก่เอกชน

6.2.4 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับภาคการเกษตร

1) ผลกระทบต่อภาคเกษตร

ชวลิต หุ่นแก้ว (2555) ได้กล่าวว่า ผลต่อภาคเกษตรที่คาดว่าจะได้รับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ ไทยส่งออกสินค้าเกษตรได้มากขึ้น เนื่องจากภาษีที่ลดลง และอาเซียนเป็นตลาดใหญ่ซึ่งสำคัญสำหรับไทย และสินค้าวัตถุดิบนำเข้าราคาถูก ทำให้ลดต้นทุนการผลิตเพื่อส่งออก เกษตรกร/ผู้ประกอบการเกิดการปรับตัวทางการผลิตทำให้สามารถแข่งขันในทางตรงกันข้ามเกษตรกรบางสาขาอาจได้รับผลกระทบด้านราคาสินค้าตกต่ำ เมื่อมีการนำเข้าสินค้านำเข้าจากอาเซียน 9 ประเทศ และอุตสาหกรรมเกษตรที่มีประสิทธิภาพต่ำ อาจแข่งขันกับต่างประเทศไม่ได้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2555) ได้กล่าวว่า AEC จะมีผลกระทบต่อเกษตรกรไทยทั้งในแง่ผลประโยชน์ คือ การส่งออกสินค้าเกษตรขยายตัวได้มากขึ้น มีตลาดรองรับได้มากขึ้น

ทั้งนี้การแข่งขันก็จะเข้มข้นมากยิ่งขึ้น สินค้าเกษตรจากเพื่อนบ้านที่อาจมีราคาถูกกว่า คุณภาพดีกว่า มาตรฐานสูงกว่า จะเข้ามาแข่งขัน หรือแย่งตลาด

2) แนวทางการปรับตัวของเกษตรกร

ชวลิต หุ่นแก้ว (2555,น.7-8) กล่าวว่าเกษตรกรจะต้องให้ความสนใจและเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ AEC อย่างจริงจัง วิเคราะห์และปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและอยู่ได้อย่างยั่งยืนด้วยการดำเนินการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การลดความเสี่ยงด้านการผลิตด้วยการ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ปรับเปลี่ยนหรือเลือกพันธุ์พืช/สัตว์ที่จะปลูก/เลี้ยงให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สภาพตลาดและการพัฒนาของเทคโนโลยี ปรับเปลี่ยนช่วงเวลาในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร ใช้แรงงานในครอบครัวให้มากที่สุด ใช้เครื่องจักรกลแทนการจ้างแรงงาน เลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับทุนทางสังคมและภูมิปัญญาที่มีอยู่ในการผลิต รวมทั้งใช้ระบบการผลิตที่เป็นมาตรฐาน (ASEAN GAP) ยอมรับนวัตกรรมใหม่ที่เป็นประโยชน์ และนำไปประยุกต์ใช้ ลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำที่สุด ลดความเสี่ยงด้านการตลาด ด้วยการศึกษาความต้องการทางการตลาดของผู้บริโภค วางแผนการผลิตให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและศักยภาพการผลิต ผลิตสินค้าคุณภาพได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าสินค้าให้สูงขึ้น (จำหน่ายตามคุณภาพ, พัฒนารรจภัณฑ์, เพิ่มการให้บริการ, แปรรูป, รับประกันสินค้า,

ตรวจสอบย้อนกลับได้, สินค้าแปลกใหม่) รวมกลุ่มกันผลิตและจำหน่าย เชื่อมโยงเครือข่าย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งระบบ รวมถึงการบริหารจัดการการผลิต และการจำหน่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมและการเตรียมความพร้อม

6.3.1 ความหมายของความพร้อม

วิชุดา พรธษาจารย์พันธ์ (2540,น.26) ให้ความหมายว่า ความพร้อมหมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการปฏิบัติ หรือดำเนินการใดๆ ให้สามารถสำเร็จ ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลมาจากการเตรียมตัวไว้แล้วสำหรับกิจกรรมนั้นๆ

ศรีสุกาญจน์ บิณฑุประสิทธิ์ (2540,น.69) อธิบายว่า ความพร้อมหมายถึง ภาวะที่บุคคลมีวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ และประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดจนสามารถทำกิจกรรมต่างให้บรรลุผลสำเร็จได้

วิชญพร สุวรรณเทน (2541,น.: 30) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง การที่บุคคลมีความสนใจ มีความเต็มใจและมีความกระตือรือร้นที่จะ กระทำบางสิ่ง บางอย่างให้สำเร็จ ลุล่วงโดยได้เตรียมการไว้ก่อนหน้า

พลเทพ บุญยกาญจน (2545,น.6) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึงสภาพของบุคคลที่ภาวะสมบูรณ์ พร้อมที่จะเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สามารถสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นพื้นฐานของความพร้อมในแต่ละด้านได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม

สรุปได้ว่าการเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมตัวเองก่อนกระทำการ หรือทำงานที่จะทำหรือได้รับมอบหมาย เป็นการทำความเข้าใจในงานที่จะทำ ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับงาน และหน่วยงานที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในทุกๆด้าน รวมทั้งกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ถ้ามีการศึกษาเตรียมการรัดกุมมาก มีความเข้าใจกับระบบและงานที่จะทำมาก ก็จะมีความพร้อมมาก เมื่อพิจารณาจากความหมายของความพร้อมและแนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมข้างต้น โดยสรุปการเตรียมความพร้อมหมายถึง การดำเนินกิจกรรมของการกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ได้ถูกเตรียมพร้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจและตั้งใจในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนคุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคลที่พร้อมจะทำงาน หรือกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

6.3.2 การเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555,น.2) ได้กำหนดแนวทางการจัดทำแผนการปฏิบัติการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการด้านการเกษตรของชาติ ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมข้าราชการ เจ้าหน้าที่ เกษตรกร สถาบันเกษตรกรต่างๆ และผู้เกี่ยวข้องในภาคการเกษตร เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และเพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเวทีนานาชาติ จำเป็นต้องดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการเกษตรในอาเซียนสู่เป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558 กิจกรรมสำคัญมีดังนี้

1) เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ เกษตรกร สถาบันเกษตรกรต่างๆ และผู้เกี่ยวข้องในภาคการเกษตร และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

2) พัฒนาศักยภาพของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ เกษตรกร สถาบันเกษตรกรต่างๆ และผู้เกี่ยวข้องในภาคการเกษตร ให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน

3) การพัฒนามาตรฐานการผลิต และมาตรฐานคุณภาพตลอดจนสายการผลิต เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รักษาส่วนแบ่งตลาด รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในมาตรฐานการผลิต ผลิตภัณฑ์และองค์กร การแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี ตลอดจนถึงส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคเอกชนของประเทศสมาชิกอาเซียน

4) การเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดเสรีต่างๆ เพื่อรักษาศักยภาพการแข่งขันของไทย

5) การพัฒนาเกษตรกร ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน

ธีระ วงศ์สมุทร (2555,สัมภาษณ์ อ้างถึงใน วิลาวัลย์ ไผ่นันตา 2555) ได้เสนอการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่อาจเกิดขึ้นกับภาคเกษตร รวม 7 เรื่อง ได้แก่

1) การสร้างมาตรฐานและการตรวจสอบสินค้าเกษตร ซึ่งประเทศไทยที่มีความพร้อมในการผลิตอาหารปลอดภัยและมีมาตรฐาน โดยต้องปรับมาตรฐานด้านความปลอดภัยและคุณภาพสำหรับผลิตภัณฑ์พืช ปศุสัตว์ และประมงที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในอาเซียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อป้องกันสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหารในภูมิภาค

2) การผลิตทางการเกษตร โดยส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรมีมูลค่าสูง เช่น สินค้าเกษตรอินทรีย์ และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า เช่น ผลิตภัณฑ์ข้าว และผลไม้แปรรูป ฯลฯ ดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งศึกษาข้อตกลงของ AC ที่มีผลกระทบต่อการค้าเสรีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้มีตลาด/ผู้บริโภคมีขนาดใหญ่ขึ้นหลากหลาย และสามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพแตกต่างกัน รวมทั้งต้นทุนปัจจัยการผลิตลดลง

3) การวิจัยและพัฒนา มุ่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศสมาชิก ในการช่วยเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ จากการวิจัยและพัฒนาาร่วมกันในภูมิภาคอาเซียน

4) การจัดการศัตรูพืชและโรคระบาด เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการการป้องกันการระบาดของโรคพืชและโรคสัตว์แบบกำหนดมาตรการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคและแมลง เพิ่มความเข้มงวดในการเคลื่อนย้ายสินค้า รวมถึงเพิ่มศักยภาพของด่านกักกัน เพื่อให้คุณภาพสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมงมีคุณภาพ ได้รับการยอมรับในระดับสากลมากขึ้น

5) แรงงานเกษตร โดยเตรียมความพร้อมเกษตรกรเพื่อปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อทดแทนแรงงาน และให้แรงงานเกษตรถูกกฎหมายในระบบมากขึ้น ในอนาคตถ้าประเทศสมาชิกอาเซียนพัฒนามากขึ้น แรงงานต่างชาติอาจเคลื่อนย้ายกลับประเทศทำให้ขาดแคลนแรงงานเกษตร

6) การลงทุนภาคเกษตร สนับสนุนการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ปรับปรุงกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนให้รัดกุมและทันสมัย ขยายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านทำให้ได้ปัจจัยการผลิต เช่น แหล่งวัตถุดิบใหม่ที่ราคาถูก และแรงงานราคาถูก ทั้งนี้ อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อยลดลงเนื่องจากมีการแข่งขันจากนักลงทุนในภูมิภาค

7) การจัดการดินและน้ำ ดำเนินการส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำอย่างบูรณาการและเป็นระบบในภูมิภาคอาเซียน สร้างฐานข้อมูลดินและน้ำของกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2555,น.3) ได้กล่าวถึงแนวทางปรับตัวของเกษตรกรว่าจะต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ โดยการปรับปรุงพันธุ์พืช การพัฒนาระบบชลประทาน และการใช้เทคโนโลยีในการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพของสินค้า โดยเฉพาะมาตรฐานด้านสุขอนามัย ซึ่งมีแนวโน้มจะถูกนำมาใช้หลังการยกเลิกภาษี โดยเกษตรกรเป็นผู้ปรับเปลี่ยนกิจกรรมทางการเกษตรด้วยตนเองจากกิจกรรมทางเกษตรที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรมีการใช้แนว นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาจัดทำแผนการดำเนินงานเตรียมความพร้อมของเกษตรกรเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของประเทศที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

7. บริบทอำเภอแม่สรวย

7.1 ที่ตั้งและสภาพพื้นที่

อำเภอแม่สรวยตั้งอยู่บนถนนเชียงใหม่ – เชียงใหม่ ในบริเวณตำบลแม่สรวย ซึ่งอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 50 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ มีที่ราบกระจายตามหุบเขาและริมฝั่งแม่น้ำลาว แม่น้ำแม่สรวย มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ 500 - 1,800 ฟุต(งานปกครองอำเภอแม่สรวย, 2558)

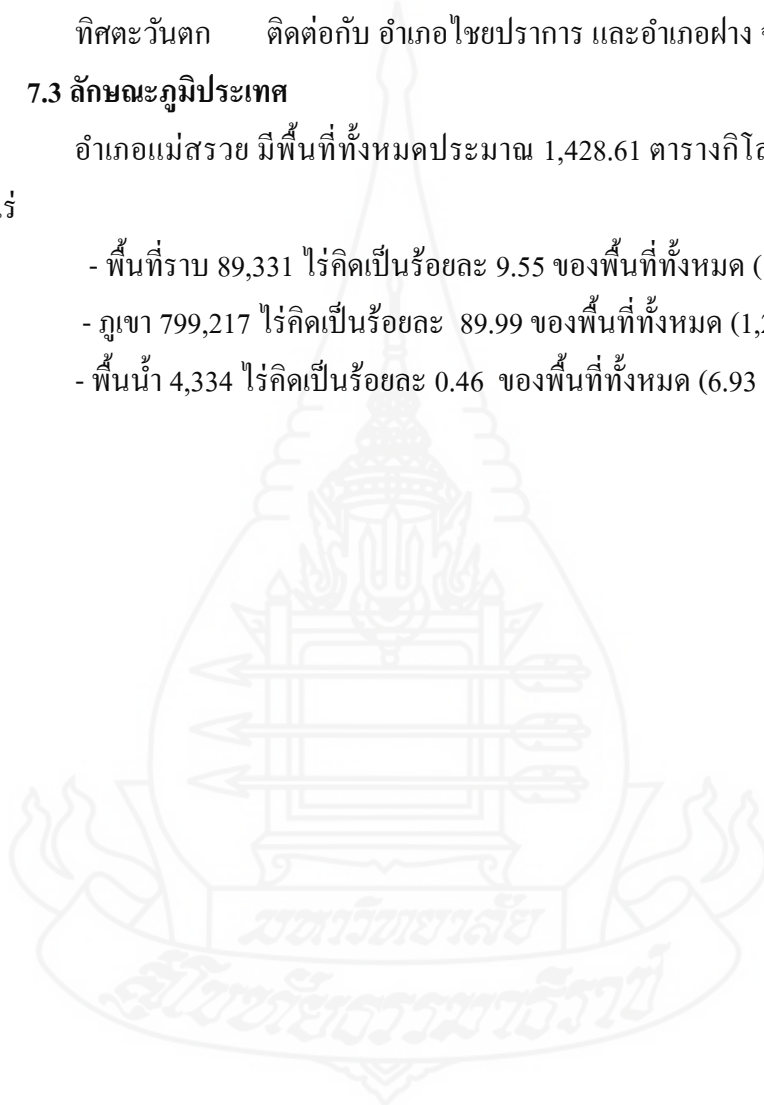
7.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอแม่ลาว และอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอไชยปราการ และอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

7.3 ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอแม่สรวย มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,428.61 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 892,882 ไร่

- พื้นที่ราบ 89,331 ไร่คิดเป็นร้อยละ 9.55 ของพื้นที่ทั้งหมด (142.93 ตร.กม.)
- ภูเขา 799,217 ไร่คิดเป็นร้อยละ 89.99 ของพื้นที่ทั้งหมด (1,278.75 ตร.กม.)
- พื้นน้ำ 4,334 ไร่คิดเป็นร้อยละ 0.46 ของพื้นที่ทั้งหมด (6.93 ตร.กม.)

ตารางที่ 2.1 ขนาดพื้นที่อำเภอแม่สรวย แยกรายตำบล

ลำดับ ที่	ชื่อตำบล	พื้นที่รวมทั้งตำบล		พื้นที่ราบ	ภูเขา	พื้นที่น้ำ
		จำนวน(ไร่)	ร้อยละของ อำเภอ	ร้อยละของ พื้นที่ตำบล	ร้อยละของ พื้นที่ตำบล	ร้อยละของ พื้นที่ตำบล
1	แม่สรวย	98,775	11.05	10.00	88.99	1.01
2	แม่พริก	39,256	4.39	22.00	77.48	0.52
3	ศรีถ้อย	98,506	11.02	9.52	89.95	0.53
4	ท่าก้อ	199,258	22.37	9.07	89.54	0.38
5	วาวี	248,031	27.77	1.00	98.55	0.33
6	เจดีย์หลวง	64,600	7.23	32.90	66.77	0.33
7	ป่าแดด	144,456	16.17	12.12	87.42	0.46
	รวม	892,882	100	9.55	89.99	0.46

ที่มา : กลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอแม่สรวย (2558)

สภาพภูมิอากาศ

อำเภอแม่สรวยได้รับอิทธิพลจากลมทะเลน้อยมาก เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ จึงทำให้อุณหภูมิและฤดูกาลแตกต่างกันมาก ดังนี้

ฤดูหนาว

ฤดูหนาวของอำเภอแม่สรวย เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน ถึงกุมภาพันธ์ รวมระยะเวลาประมาณ 4เดือน บริเวณอำเภอแม่สรวยมีอากาศหนาวจัด โดยเฉพาะบริเวณเทือกเขาในเดือนกุมภาพันธ์ มีอากาศหนาวเย็นในตอนเช้าและมีอากาศร้อนในตอนบ่าย

ฤดูร้อน

ฤดูร้อนของอำเภอแม่สรวย เริ่มระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุดในตอนบ่าย จะเริ่มขึ้นเกิน 35.1 องศาเซลเซียส แต่ในช่วงเช้าจะยังคงมีอากาศหนาวเย็น และอาจเกิดพายุฤดูร้อนขึ้นได้ในบางวัน โดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคม จนถึงเดือนเมษายน

ฤดูฝน

ฤดูฝนของอำเภอแม่สรวย เริ่มระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม เป็นระยะเวลาประมาณ 5เดือน จะมีฝนตกชุกในเดือนสิงหาคม และกันยายน ตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม

สภาพการปกครอง

ประชากร รวมทั้งสิ้น 79,210 คน เป็นชาย 39,864 คน หญิง 39,346 คน สำหรับตำบลที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ ตำบลวาปี มีจำนวน 22,868 คน รองลงไปได้แก่ตำบลท่าก้อ มีจำนวน 17,675 คน และตำบลป่าแดด มีจำนวน 11,104 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.2 จำนวนประชากรอำเภอแม่สรวย

ตำบล	จำนวนประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
1. แม่สรวย	3,776	3,725	7,501
2. ป่าแดด	5,573	5,681	11,254
3. แม่พริก	2,876	2,857	5,733
4. ศรีถ้อย	3,218	1,070	6,288
5. ท่าก้อ	8,997	8,768	17,765
6. วาปี	11,942	11,441	23,383
7. เจดีย์หลวง	1,098	1,089	2,187
รวม	37,480	36,631	74,111

ที่มา : กลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอแม่สรวย (2558)

แบ่งการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 128 หมู่บ้านและแบ่งเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 7 เขต จำแนกเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2.3 เขตการปกครองและเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอแม่สรวย

ลำดับที่	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	อยู่ในเขตปกครองท้องถิ่น	
			เทศบาล	อบต.
1	แม่สรวย	17	/	-
2	แม่พริก	13	-	/
3	ศรีถ้อย	13	-	/
4	ท่าก้อ	27	-	/
5	วาปี	25	-	/
6	เจดีย์หลวง	12	/	/
7	ป่าแดด	12	-	/
รวม 7 ตำบล		128	3	6

ที่มา : กลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอแม่สรวย (2558)

ข้อมูลด้านการเกษตรกรรม

1. การทำนาปี มีพื้นที่ 42,986 ไร่ จำนวนครอบครัวที่ประกอบอาชีพ 5,768 ครอบครัว ผลผลิตรวม 13,896 ตัน/ปี
2. การทำสวนลิ้นจี่ มีพื้นที่ 5,640 ไร่ จำนวนครอบครัวที่ประกอบอาชีพ 619 ครอบครัว ผลผลิตรวม 3,630 ตัน/ปี
3. การทำสวนมะม่วง มีพื้นที่ 1,110 ไร่ จำนวนครอบครัวที่ประกอบอาชีพ 197 ครอบครัว ผลผลิตรวม 108 ตัน/ปี
4. การทำสวนลำไย มีพื้นที่ 30,120 ไร่ จำนวนครอบครัวที่ประกอบอาชีพ 1,151 ครอบครัว ผลผลิตรวม 853 ตัน/ปี
5. การทำไร่ข้าวโพด มีพื้นที่ 110,169 ไร่ จำนวนครอบครัวที่ประกอบอาชีพ 15,133ครอบครัว ผลผลิตรวม 26,696 ตัน/ปี
6. การทำไร่ข้าวไร่ มีพื้นที่ 3,427 ไร่ จำนวนครอบครัวที่ประกอบอาชีพ 8,336 ครอบครัว ผลผลิตรวม 4,583 ตัน/ปี
7. การทำไร่ถั่วดำ มีพื้นที่ 3,500 จำนวนครอบครัวที่ประกอบอาชีพ 314 ครอบครัว ผลผลิตรวม 489 ตัน/ปี
8. การทำไร่กระเทียมมีพื้นที่ 1,279 ไร่ จำนวนครอบครัวที่ประกอบอาชีพ 426 ครอบครัว ผลผลิตรวม 489 ตัน/ปี

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่ามีผู้ศึกษาไว้บ้าง ซึ่งเป็นการศึกษาของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านส่งเสริมการเกษตรสาขาต่างๆ ดังนี้คือ

8.1 อายุ

ชำนาญ เมืองทอง (2555,น.45) ได้ศึกษาบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี มากที่สุด สอดคล้องกับ อรรพรรณ จินะใจหาญ (2554,น.39) ได้ศึกษา การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่า หมอดินอาสาส่วนมากมีอายุระหว่าง 51-60 ปี และเจษฎา กายพิไชย (2556,น.91) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 63.4

เป็นผู้ที่มีอายุ 40-59 ปีซึ่งจัดอยู่ในวัยผู้ใหญ่ มีความน่าเชื่อถือ มีประสบการณ์ และมีความพร้อมทางครอบครัว และมีกำลังในการสละเวลาทำงานแก่ส่วนรวมมากกว่าคนในวัยอื่น

8.2 เพศ

ระพีภัทร์ เสริมสุขจิระโชติ (2556,น.86) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เพศชาย สอดคล้องกับ ชำนาญ เมืองทอง (2555,น.45) ได้ศึกษาบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านร้อยละ 73.5 เป็นเพศชาย อรวรรณ จินะใจหาญ (2554,น.39) ได้ศึกษา การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่า หมอดินอาสา ร้อยละ 96.7 เป็นเพศชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา กายพิไชย (2556,น.50) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านประชากร ร้อยละ 88.7 เป็นเพศชาย อังคณา รักตระกูลธรรม และคารณี สุวรรณโพธิ์ (2540,น.:64) พบว่า อาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อพปม.) ส่วนใหญ่เป็นเพศชายเนื่องด้วยการปฏิบัติงานในหน้าที่ อพปม.ต้องมีความคล่องตัวสูง จึงเห็นว่าเพศชายจะได้รับการคัดเลือก ให้มาทำหน้าที่มากกว่าเพศหญิง

8.3 การศึกษา

ระพีภัทร์ เสริมสุขจิระโชติ (2556,น. 86) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกือบครึ่งจบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวรรณ จินะใจหาญ (2554,น.39) ศึกษาการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่า หมอดินอาสาที่มีผู้จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่สุด อังคณา รักตระกูลธรรม และคณะ (2542,น.40) พบว่า อพปม. ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การที่ระดับการศึกษาของ อพปม. แตกต่างกันมาก ตั้งแต่ระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงระดับจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำให้ อพปม. ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน จะมีการรับรู้ต่างกัน

8.4 พื้นที่ถือครอง

เจษฎา กายพิไชย (2556,น.91) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีพื้นที่การเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ ของตนเองโดยมีขนาดเฉลี่ย 9.95 ไร่ พื้นที่ที่ไม่ใช่กรรมสิทธิ์ ของตนเองขนาดเฉลี่ย 7.62 ไร่ พื้นที่เช่าทำกินขนาดเฉลี่ย 8.57 ไร่ พื้นที่ถือครองที่มีผู้ให้ทำกินโดยไม่เก็บค่าเช่า ขนาดเฉลี่ย 6.89 ไร่ ชำนาญ เมืองทอง(2555,น.50-51) ได้ศึกษาบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการ

ส่งเสริมการเกษตรในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ปรากฏว่า ออกม.ร้อยละ 93.9 มีพื้นที่เป็นของตนเอง โดยมีเฉลี่ยครัวเรือนละ 25.41 ไร่ มีพื้นที่เช่าร้อยละ 40.9 เฉลี่ยครัวเรือนละ 17.40 ไร่ และเป็นพื้นที่อื่นๆ(ที่สาธารณะ,ที่ว่างเปล่า)ร้อยละ 10.2 เฉลี่ยครัวเรือนละ 27.0 ไร่

8.5 อาชีพหลักและอาชีพรอง

ระพีภัทร์ เสริมสุขจิระ โขติ (2556,น.86) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกือบทั้งหมดมีอาชีพหลักเป็นอาชีพเกษตรกรรม และบางส่วนมีอาชีพรับจ้าง เป็นอาชีพรอง และจากผลวิจัยของชำนาญ เมืองลอง (2555,น.53) ได้ศึกษาบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ ปรากฏว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำนาส่วนอาชีพรองคือ ทำไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง

8.6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ชำนาญ เมืองลอง (2555,น.90) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.88 คน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรภรณ์ แก้วน้ำใส (2546,น.31) ที่ได้ทำการศึกษารายชื่อของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ ประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดอ่างทอง พบว่า อาสาพัฒนาปศุสัตว์ ประจำหมู่บ้านมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 3.95 ส่วนมณฑิรา พฤกษ์ (2554: ,น.59) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาในจังหวัดสมุทรสาครพบว่าหมอดินอาสาส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 4 - 5 คน รองลงมาร้อยละ 15.3 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน และร้อยละ 12.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า 3 คน โดยหมอดินอาสา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 2 คน มากที่สุด 10 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.61 คน

8.7 รายได้ในครัวเรือน

ชำนาญ เมืองลอง (2555,น.50-51) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 50,001 – 200,000 บาท และพัชรภรณ์ แก้วน้ำใส (2546,น.31) ได้ศึกษาบทบาทของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ ประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดอ่างทอง พบว่า อาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 150,001 – 200,000 บาท ส่วนมณฑิรา พฤกษ์ (2554,น.61) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาในจังหวัดสมุทรสาคร ในปี 2553 พบว่า หมอดินอาสา ร้อยละ 72.0 มีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 100,001 – 300,000 บาท

8.8 การดำรงตำแหน่งทางสังคม

คำริ ชาวพะเยา (2554, น.68) ได้การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานพัฒนาที่ดินจังหวัดพะเยา พบว่า หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคม และเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสถาบันทางการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชำนาญ เมืองลอง (2555, น.44-45) ได้ศึกษาบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรธานี ปรากฏว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ดำรงกรรมการหมู่บ้าน รองลงมาคือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผลการศึกษาของมณฑิรา พุกยกกล้า มาศ (2554, น.115) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า หมอดินอาสาส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร รองลงไปเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. มีตำแหน่งทางสังคมเป็นผู้นำด้านอาสาสมัคร รองลงไปเป็นผู้นำด้านการปกครองท้องถิ่น

8.9 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

งานวิจัยของชำนาญ เมืองลอง (2555, น.80) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เห็นความจำเป็นในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนใหญ่เคยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านระดับมาก สุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554, น.77-78) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้แก่ อยุ่รายได้ และการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากสื่อสารมวลชน

8.10 ความรู้ และแหล่งความรู้

สุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554, น.77-78) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีมีความรู้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก และการทดสอบพบว่าความรู้ในบทบาทหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของเกษตรกรหมู่บ้าน ส่วนงานวิจัยของคำริ ชาวพะเยา (2554, น.68) ได้การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานพัฒนาที่ดินจังหวัดพะเยา พบว่า ระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งต่างๆมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของหมอดินอาสาสำหรับความรู้ในการพัฒนาที่ดินที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก แต่ในส่วนระดับความรู้วิชาการเฉพาะทางหมอดินอาสาในระดับตำบลยังมีความรู้ในระดับน้อย

วีรากร อุตร์เลิศ (2555,น.94) ทำการศึกษาการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา : พื้นที่เทศบาลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่าประชาชนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับต่ำ ด้านการเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นเกี่ยวกับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านต่างๆยังอยู่ในระดับน้อย

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุและระดับการศึกษาพื้นที่ทำการเกษตร สภาพพื้นที่ถือครอง ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร อาชีพหลัก อาชีพรอง จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตรการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร สถานภาพการเป็นผู้นำชุมชนและอาสาสมัครด้านอื่นๆบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การเป็นอาสาสมัครเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานด้านความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาท ออม. แหล่งความรู้และความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกลุ่มบุคคล และสื่อมวลชนความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดมีดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร กำหนดให้คัดเลือกจากที่ประชุมอาสาสมัครเกษตรสาขา ต่างๆ และผู้แทนเกษตรระดับหมู่บ้าน ของอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย หมู่บ้านละ 1 คน จำนวน 128 ราย โดยเก็บข้อมูลทุกราย ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รายตำบล อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ที่	ตำบล	จำนวนประชากร (คน)
1	แม่สรวย	19
2	แม่พริก	13
3	ป่าแดด	22
4	เจดีย์หลวง	12
5	ศรีถ้อย	12
6	ท่าก้อ	27
7	วาวี	25
	รวม	128

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอแม่สรวย (2558)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด สร้างขึ้นโดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 4 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2.2 การสร้างและทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สำหรับสัมภาษณ์อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้แก่ 1) แนวคิดทฤษฎีความรู้ 2) แนวคิดทฤษฎีความคิดเห็น 3) แนวคิดทฤษฎีบทบาท 4) แนวคิดทฤษฎีความต้องการ 5) บทบาทและหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 6) ประชาคมอาเซียน (Asean Community, AC) 7) บริบทอำเภอแม่สรวย 8) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อศึกษาแล้วจึงได้นำข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ นำผลจากการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 2.2.1 มากำหนดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ 1) สภาพทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร สภาพการเป็นผู้นำชุมชนและอาสาสมัครด้าน

อื่นๆ 2) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ประกอบด้วย ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ 1) ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การเป็นอาสาสมัครเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานด้านการเกษตร 2) ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาท ออกม. 4 ด้าน ได้แก่ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน การร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน การประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร การติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน ซึ่งในความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การวัดใช้ระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สามารถกำหนดเป็นคะแนน ได้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การวัดใช้ข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อคำถาม และระบุคำตอบให้เลือกตอบ ซึ่งผู้ตอบจะได้คะแนน ดังนี้

ถูก	ให้คะแนน	1	คะแนน
ผิด	ให้คะแนน	0	คะแนน

2) แหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ประกอบด้วย สื่อบุคคล สื่อกลุ่มบุคคล และสื่อมวลชน การวัดใช้ระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สามารถกำหนดเป็นคะแนน ได้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) 2) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) 3) การเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (AC) ซึ่งความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การวัดใช้ระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สามารถกำหนดเป็นคะแนน ได้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ 1) ปัญหาจากตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 2) ปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนซึ่งปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การวัดใช้ระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สามารถกำหนดเป็นคะแนน ได้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

2.2.3 การตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และให้คำแนะนำ

2.2.4 ทดสอบแบบสัมภาษณ์ โดยกานำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรในการวิจัย จำนวน 20 ราย นำผลการสัมภาษณ์ ไปทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการทดสอบ มีดังนี้

- 1) บทบาทหน้าที่และความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.860
- 2) แหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.881
- 3) ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.832
- 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.810

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมทั้งด้านแบบสัมภาษณ์ วัสดุอุปกรณ์แล้วดำเนินการสัมภาษณ์อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งใช้การสังเกตเพื่อเก็บรายละเอียดของข้อมูลรวมด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในเดือนมีนาคม – มิถุนายน 2558 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด คือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 128 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จัดทำรหัสข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยใช้ค่าน้ำหนักเฉลี่ย (mean weight score) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

นั่นคือ คะแนนเฉลี่ย

4.21 –5.00	คะแนน หมายถึง	มากที่สุด
3.41– 4.20	คะแนน หมายถึง	มาก
2.61–3.40	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
1.81-2.60	คะแนน หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.80	คะแนน หมายถึง	น้อยที่สุด

ซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านตอนที่ 5 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้ 1) โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation:S.D.) และ 2) ระดับของความจำเป็น การปฏิบัติงาน การได้รับความรู้ ความต้องการ ปัญหา นำมาจัดช่วง ดังนี้

ในระดับ 4.21–5.00	=ความจำเป็น/การปฏิบัติงาน/การได้รับความรู้/ ความต้องการ/ปัญหามากที่สุด
ในระดับ 3.41–4.20	= ความจำเป็น/การปฏิบัติงาน/การได้รับความรู้/ ความต้องการ/ปัญหามาก
ในระดับ 2.61–3.40	= ความจำเป็น/การปฏิบัติงาน/การได้รับความรู้/ ความต้องการ/ปัญหাপานกลาง
ในระดับ 1.81–2.60	= ความจำเป็น/การปฏิบัติงาน/การได้รับความรู้/ ความต้องการ/ปัญหาน้อย
ในระดับ 1.00–1.80	= ความจำเป็น/การปฏิบัติงาน/การได้รับความรู้/ ความต้องการ/ปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

3.1 วิเคราะห์แหล่งความรู้ เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยการถามความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อระดับการให้ข้อมูลแหล่งข้อมูล การแปลความหมายของคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยใช้ค่าน้ำหนักเฉลี่ย (mean weight score) ดังนี้

4.21 – 5.00	คะแนน หมายถึง	เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลมากที่สุด
3.41– 4.20	คะแนน หมายถึง	เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลมาก
2.61– 3.40	คะแนน หมายถึง	เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลปานกลาง
1.81– 2.60	คะแนน หมายถึง	เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลน้อย
1.00 – 1.80	คะแนน หมายถึง	เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลน้อยที่สุด

3.2 วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยหาค่าความถี่และร้อยละ ของ ออกม. ที่ตอบคำถามถูกทั้งหมด 20 ข้อ แล้วนำคะแนนของ ออกม. ที่ตอบถูกทั้งหมดมาจัดช่วง โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ตอบถูก 1 - 4 คะแนน	=	มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด
ตอบถูก 5–8 คะแนน	=	มีความรู้ในระดับน้อย
ตอบถูก 9–12 คะแนน	=	มีความรู้ในระดับปานกลาง
ตอบถูก 13–16 คะแนน	=	มีความรู้ในระดับมาก
ตอบถูก 17–20 คะแนน	=	มีความรู้ในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาทของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 4 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N = 128		
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	116	90.6
หญิง	12	9.4

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

		N = 128	
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)			
น้อยกว่า 31		12	9.4
31-40		23	17.9
41-50		38	29.7
51-60		47	36.7
มากกว่า 60		8	6.3
ต่ำสุด = 24 ปี สูงสุด = 64 ปี ค่าเฉลี่ย = 46.93 ปี		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.847 ปี	
ระดับการศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา		0	0.0
ประถมศึกษา		50	39.0
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า		31	24.2
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)		32	25.0
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)		8	6.3
ปริญญาตรี		7	5.5

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.1 มีดังนี้

1.1.1 เพศ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 90.6 เป็นเพศชาย และร้อยละ 9.4 เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 36.7 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.7 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 17.9 มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี ร้อยละ 9.4 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี และร้อยละ 6.3 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 61 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 24 ปี และสูงสุด 64 ปี อายุเฉลี่ย 46.93 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 39.0 จบประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 25.0 จบมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.) ร้อยละ 24.2 จบมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 6.3 จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.) และร้อยละ 5.5 จบปริญญาตรี

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N = 128

สภาพทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	22	17.2
เป็นสมาชิกกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	106	82.8
กลุ่มเกษตรกร	44	34.4
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	2	1.6
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	8	6.3
กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.	82	64.1
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	15	11.7
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	8	6.3
สถานภาพการเป็นผู้นำชุมชนและอาสาสมัครด้านอื่นๆ		
ไม่เป็น	49	38.3
เป็น	79	61.7
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	6	4.7
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	39	30.5
กรรมการหมู่บ้าน	27	21.1
สมาชิก อบต./เทศบาล	10	7.8
อสม.	11	8.6

1.1.4 การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ร้อยละ 82.8 เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร ได้แก่ เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 64.1 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 34.4 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 11.7 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 6.3 เป็นสมาชิกกลุ่มเสริมอาชีพการเกษตร ร้อยละ 6.3 และเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 1.6 และไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร ร้อยละ 17.2

1.1.5 สถานภาพการเป็นผู้นำชุมชนและอาสาสมัครด้านอื่นๆ อาสาสมัครหมู่บ้าน ร้อยละ 61.7 มีสถานภาพการเป็นผู้นำชุมชนและอาสาสมัครด้านอื่นๆ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 30.5 กรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 21.1 อสม. ร้อยละ 8.6 สมาชิก อบต./เทศบาล ร้อยละ 7.8 และ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 4.7 และไม่มีสถานภาพการเป็นผู้นำชุมชนและอาสาสมัครด้านอื่นๆ

ร้อยละ 38.3

1.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ พื้นที่ทำการเกษตร สภาพพื้นที่ถือครอง ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร อาชีพหลัก อาชีพรอง จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N = 128		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)		
น้อยกว่า 21	18	14.0
21 - 40	65	50.8
41 - 60	27	21.1
61 - 80	7	5.5
มากกว่า 80	11	8.6
ต่ำสุด = 1 ไร่ สูงสุด = 84 ไร่ ค่าเฉลี่ย = 20.64 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 14.61 ไร่		

1.2.1 **พื้นที่ทำการเกษตร** อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.8 มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 20 – 40 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 21.1 มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 41 – 60 ไร่ ร้อยละ 14.0 มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาดน้อยกว่า 20 ไร่ ร้อยละ 8.6 มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาดมากกว่า 80 ไร่ และมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 5.5) มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 61 – 80 ไร่ โดยพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ มากสุด 84 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย 20.64 ไร่

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพการถือครองที่ดิน	ของตนเอง		เช่า		เช่าโดยไม่เสียค่าเช่า	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มี	3	2.3	109	85.2	109	85.2
มี	125	97.7	19	14.8	19	14.8
น้อยกว่า 10 ไร่	31	24.8	10	52.6	15	78.9
11-20 ไร่	61	48.8	8	42.1	4	21.1
21-30 ไร่	18	14.4	0	0.0	0	0.0
31-40 ไร่	6	4.8	0	0.0	0	0.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 128

สภาพการถือครองที่ดิน	ของตนเอง		เช่า		เช่าโดยไม่เสียค่าเช่า	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
มากกว่า 40 ไร่	9	7.2	1	5.3	0	0.0
มากที่สุด	84		50		20	
น้อยสุด	1		2		2	
เฉลี่ย	18.22		10.58		8.69	
S.D.	14.91		10.90		5.23	

1.2.2 สภาพพื้นที่ถือครองที่ดินทางการเกษตร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เกือบทั้งหมด ร้อยละ 97.6 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง และร้อยละ 14.8 พื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นพื้นที่เช่า เท่ากับพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่ทำโดยไม่เสียค่าเช่า

1.2.3 ขนาดพื้นที่ถือครองที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.8 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองขนาด 10 – 20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 24.8 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองขนาดน้อยกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 14.4 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองขนาด 21 – 30 ไร่ ร้อยละ 7.2 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองขนาดมากกว่า 40 ไร่ ร้อยละ 4.8 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองขนาด 31 – 40 ไร่ โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมี พื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ต่ำสุด 1 ไร่ มากสุด 84 ไร่ เฉลี่ย 18.22 ไร่

1.2.4 ขนาดพื้นที่ถือครองที่เป็นพื้นที่เช่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.6 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นพื้นที่เช่าขนาดน้อยกว่า 10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 42.1 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นพื้นที่เช่าขนาด 10 – 20 ไร่ และร้อยละ 5.3 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นพื้นที่เช่าขนาดกว่า 40 ไร่ โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นพื้นที่เช่า ต่ำสุด 2 ไร่ มากสุด 50 ไร่ เฉลี่ย 10.58 ไร่

1.2.5 ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่ทำโดยไม่เสียค่าเช่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.9 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่ทำโดยไม่เสียค่าเช่าขนาดน้อยกว่า 10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 21.1 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่ทำโดยไม่เสียค่าเช่าขนาด 11-20 ไร่

โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นพื้นที่เช่าต่ำสุด 2 ไร่ มากสุด 20 ไร่ เฉลี่ย 8.69 ไร่

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
การเกษตร	118	92.2
รับราชการ	4	3.1
รับจ้าง	5	3.9
ค้าขาย	1	0.8
อาชีพรอง		
ไม่มี	15	11.7
รับจ้างทำการเกษตร	9	7.0
รับจ้างทั่วไป	78	61.0
ค้าขาย	26	20.3

1.2.6 อาชีพหลัก อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 92.2 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 3.9 มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 3.1 มีอาชีพรับราชการ และร้อยละ 0.8 มีอาชีพหลักคือ ค้าขาย

1.2.7 อาชีพรอง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 61.0 มีอาชีพรองคือรับจ้างทั่วไป รองลงมา ร้อยละ 20.3 มีอาชีพรองคือค้าขาย ร้อยละ 11.7 ไม่มีอาชีพรอง และร้อยละ 7.0 มีอาชีพรองคือรับจ้างทำการเกษตร

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 128		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน (คน)		
1-2	10	7.8
3-4	67	52.4
5-6	41	32.1
7-8	8	6.1
9-10	2	1.6
ต่ำสุด = 2 คน สูงสุด = 10 คน ค่าเฉลี่ย = 4.36 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.462 คน		
จำนวนสมาชิกเพศชายในครัวเรือน (คน)		
ไม่มี	2	1.6
1	34	26.6
2	53	41.4
3	29	22.6
4	9	7.0
5	1	0.8
ต่ำสุด = 1 คน สูงสุด = 5 คน ค่าเฉลี่ย = 2.13 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.921 คน		
จำนวนสมาชิกเพศหญิงในครัวเรือน (คน)		
1	30	23.4
2	51	39.8
3	35	27.3
4	8	6.3
5	2	1.6
6	2	1.6
ต่ำสุด = 1 คน สูงสุด = 6 คน ค่าเฉลี่ย = 2.27 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.040 คน		

1.2.8 จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 52.4

มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 3-4 คน ร้อยละ 52.4 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 5-6 คน ร้อยละ 32.1 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 1-2 คน ร้อยละ 7.8 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 7-8 คน และร้อยละ

1.6 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 9-10 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 10 คน น้อยที่สุด 2 คน เฉลี่ย 4.36 คน

1) สมาชิกเพศชายในครัวเรือน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 41.1 มีสมาชิกในครัวเรือนเพศชายจำนวน 2 คน ร้อยละ 26.6 มีสมาชิกในครัวเรือนเพศชายจำนวน 1 คน ร้อยละ 22.6 มีสมาชิกในครัวเรือนเพศชาย 3 คน ร้อยละ 7.0 มีสมาชิกในครัวเรือนเพศชายจำนวน 4 คน ร้อยละ 1.6 ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนเพศชาย และร้อยละ 0.8 มีสมาชิกในครัวเรือนเพศชายจำนวน 5 คน โดยมีจำนวนสมาชิกชายในครัวเรือนมากที่สุด 5 คน น้อยที่สุด 1 คน เฉลี่ย 2.13 คน

2) สมาชิกหญิงในครัวเรือน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 39.8 มีสมาชิกในครัวเรือนเพศหญิงจำนวน 2 คน ร้อยละ 27.3 มีสมาชิกในครัวเรือนเพศหญิงจำนวน 3 คน ร้อยละ 23.4 มีสมาชิกในครัวเรือนหญิงจำนวน 1 คน ร้อยละ 6.3 มีสมาชิกในครัวเรือนเพศหญิงจำนวน 4 คน ร้อยละ 1.6 มีสมาชิกในครัวเรือนเพศหญิงจำนวน 5 คนเท่ากับครัวเรือนที่มีสมาชิกเพศหญิงจำนวน 6 คน โดยมีจำนวนสมาชิกหญิงในครัวเรือนมากที่สุด 6 คน น้อยที่สุดคือไม่มีสมาชิกเพศหญิงในครัวเรือน 1 คน เฉลี่ย 2.27 คน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 128		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ภาคการเกษตรต่อปี (บาท)		
ไม่มี	1	0.8
มี	127	99.2
น้อยกว่า 100,000	47	36.7
100,000 – 200,000	60	46.9
200,001 – 300,000	15	11.7
มากกว่า 300,000	5	3.9
ต่ำสุด = 10,000 บาท	สูงสุด = 400,000 บาท	
ค่าเฉลี่ย = 135,078.13 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 87,590.188 บาท	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 128		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้นอกภาคการเกษตรจากเงินเดือนประจำต่อปี (บาท)		
ไม่มี	82	64.1
มี	46	35.9
น้อยกว่า 20,000	4	3.1
20,000 – 40,000	1	0.7
40,001 – 60,000	23	17.7
60,001 – 80,000	3	2.3
80,001 – 100,000	13	10.6
มากกว่า 100,000	2	1.5
ต่ำสุด = 2,000 บาท	สูงสุด = 200,000 บาท	
ค่าเฉลี่ย = 70,330.43 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 35,382.613 บาท	
รายได้นอกภาคการเกษตรจากการรับจ้างต่อปี(บาท)		
ไม่มี	36	28.1
มี	92	71.9
น้อยกว่า 20,000	25	19.5
20,000 – 40,000	33	25.8
40,001 – 60,000	16	12.5
60,001 – 80,000	2	1.6
80,001 – 100,000	3	2.3
มากกว่า 100,000	1	0.8
ต่ำสุด = 3,000 บาท	สูงสุด = 220,000 บาท	
ค่าเฉลี่ย = 31,604.94 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 47,865.30 บาท	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 128		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้นอกภาคการเกษตรจากการค้าขายต่อปี (บาท)		
ไม่มี	101	78.9
มี	27	21.1
น้อยกว่า 50,000	3	2.3
50,000 – 100,000	20	15.6
100,001 – 150,000	1	0.8
150,001 – 200,000	1	0.8
มากกว่า 200,000	1	0.8
ต่ำสุด = 3,000 บาท	สูงสุด = 220,000 บาท	
ค่าเฉลี่ย = 80,406.25 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 47,865.30 บาท	
รายได้รวมทั้งหมดต่อปี (บาท)		
น้อยกว่า 100,000	16	12.5
100,000 – 200,000	60	46.8
200,001 – 300,000	32	25.1
300,001 – 400,000	15	11.7
400,001 – 500,000	4	3.1
มากกว่า 500,000	1	0.8
ต่ำสุด = 40,000 บาท	สูงสุด = 580,000 บาท	เฉลี่ย = 200,165.63 บาท S.D= 100,863.695 บาท

1.2.9 รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรต่อปี อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 46.9 มีรายได้ภาคการเกษตรระหว่าง 100,000 – 200,000 บาท ร้อยละ 36.7 มีรายได้ภาคการเกษตรน้อยกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 11.7 มีรายได้ภาคการเกษตรระหว่าง 200,001 – 300,000 บาท และร้อยละ 3.9 มีรายได้ภาคการเกษตรมากกว่า 300,000 บาท โดยรายได้เฉลี่ยในภาคการเกษตรเท่ากับ 135,078.13 บาทต่อปี

1.2.10 รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรต่อปี

1) รายได้จากเงินเดือนประจำ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 17.7 มีรายได้จากเงินเดือนประจำระหว่าง 40,001 – 60,000 บาท ร้อยละ 10.6 มีรายได้จากเงินเดือนประจำ

ระหว่าง 80,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 3.12 มีรายได้จากเงินเดือนประจำน้อยกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 2.3 มีรายได้จากเงินเดือนประจำระหว่าง 60,001 – 80,000 บาท ร้อยละ 1.5 มีรายได้จากเงินเดือนประจำมากกว่า 100,000 บาท และร้อยละ 0.7 มีรายได้จากเงินเดือนประจำระหว่าง 20,000 – 40,000 บาท โดยรายได้เฉลี่ยนอกภาคการเกษตรจากเงินเดือนประจำเท่ากับ 70,330.43 บาทต่อปี

2) รายได้จากการรับจ้าง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 25.8 มีรายได้จากการรับจ้าง ระหว่าง 20,000 – 40,000 บาท ร้อยละ 19.5 มีรายได้จากการรับจ้างน้อยกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 12.5 มีรายได้จากการรับจ้างระหว่าง 40,001 - 60,000 บาท ร้อยละ 2.3 มีรายได้จากการรับจ้างระหว่าง 80,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 1.6 มีรายได้จากการรับจ้างระหว่าง 60,001 – 80,000 บาท และร้อยละ 0.8 มีรายได้จากการรับจ้างมากกว่า 100,000 บาท ตามลำดับ โดยรายได้เฉลี่ยนอกภาคการเกษตรจากการรับจ้างเท่ากับ 31,604.94 บาทต่อปี

3) รายได้จากการค้าขาย จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 15.6 มีรายได้จากการค้าขายระหว่าง 50,000 – 100,000 บาท ร้อยละ 2.3 มีรายได้จากการค้าขายน้อยกว่า 50,000 บาท และร้อยละ 0.8 มีรายได้จากการค้าขายระหว่าง 100,001 - 150,000 บาท เท่ากับมีรายได้จากการค้าขายระหว่าง 150,001 – 200,000 บาทและเท่ากับมีรายได้จากการค้าขายมากกว่า 200,000 บาท โดยรายได้เฉลี่ยนอกภาคการเกษตรจากการค้าขายเท่ากับ 80,406.25 บาทต่อปี

1.2.11 รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนต่อปี จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 46.8 มีรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนระหว่าง 100,000 – 200,000 บาท ร้อยละ 25.1 มีรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนระหว่าง 200,001 - 300,000 บาท ร้อยละ 12.5 มีรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนน้อยกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 11.7 มีรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนระหว่าง 300,001 – 400,000 บาท ร้อยละ 3.1 มีรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนระหว่าง 400,001 – 500,000 บาท และร้อยละ 0.8 มีรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนมากกว่า 500,000 บาท ตามลำดับ โดยรายได้เฉลี่ยในรวมทั้งหมดของครัวเรือนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเท่ากับ 200,165.63 บาทต่อปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาทของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

2.1 ข้อมูลบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การเป็นอาสาสมัครเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 บทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N = 128

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ปี)		
1 - 2	61	47.7
3 - 4	14	10.9
5 - 6	52	40.6
6 - 8	1	0.8
ต่ำสุด = 1 ปี สูงสุด = 8 ปี ค่าเฉลี่ย = 3.02 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.855 ปี		
การเป็นอาสาสมัครเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อื่นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ครูบัญชีอาสา	3	2.3
หมอดินอาสา	22	17.2
ประมงอาสา	2	1.6
อาสาพัฒนาทางพารา	3	2.3
อาสาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	4	3.1
อาสาปศุสัตว์	6	4.7
อาสาสมัครสหกรณ์	6	4.7
อาสาสมัครชวานาชั้นนำ	6	4.7
ผู้แทนเกษตรกร (สภาเกษตรกรฯ)	21	16.4

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N = 128

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานด้านการเกษตร		
ไม่เคยเข้าร่วม	27	21.1
เคยเข้าร่วม ประชุม, สัมมนา (ครั้ง)	101	78.9
1 – 3	65	50.78
4 – 6	18	14.06
7 – 9	1	0.8
มากกว่า 9	5	3.9
ต่ำสุด = 1 ครั้ง สูงสุด = 13 ครั้ง ค่าเฉลี่ย = 3.00 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.50 ครั้ง		
ฝึกอบรม (ครั้ง)		
1 – 3	52	40.63
4 – 6	1	0.8
มากกว่า 6	1	0.8
ต่ำสุด = 1 ครั้ง สูงสุด = 10 ครั้ง ค่าเฉลี่ย = 2.15 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.715 ครั้ง		
ศึกษาดูงาน (ครั้ง)		
1	19	14.84
2	3	2.3
3	6	4.7
ต่ำสุด = 1 ครั้ง สูงสุด = 3 ครั้ง ค่าเฉลี่ย = 2.27 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.040 ครั้ง		

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาข้อมูลบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
ปรากฏผลดังนี้

2.1.1 ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 47.7 ปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 1 – 2 ปี ร้อยละ 40.6 ปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 5 - 6 ปี ร้อยละ 10.9 ปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 3 – 4 ปี และมีเพียงร้อยละ 0.8 ปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 6 - 8 ปี โดยมีระยะเวลาการด้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสูงสุด 8 ปี และต่ำสุด 1 ปี ค่าเฉลี่ยระยะเวลาการด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 3.02 ปี

2.1.2 การเป็นอาสาสมัครเกษตรอื่นๆ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทุกคน (ร้อยละ 100.0) เป็นเกษตรหมู่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 17.2 เป็นหมอดินอาสา ร้อยละ 16.4 เป็นผู้แทนเกษตรกร (สภาเกษตรกรฯ) ร้อยละ 4.7 เป็นอาสาปศุสัตว์ เท่ากับอาสาสมัครสหกรณ์และชวานาชี้นำ ร้อยละ 3.1 เป็นอาสาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ร้อยละ 2.3 เป็นครูบัญชีอาสา เท่ากับอาสาพัฒนาขงพารา และร้อยละ 1.6 เป็นประมงอาสา

2.1.3 การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานด้านการเกษตร อาสาสมัครหมู่บ้าน ร้อยละ 21.1 ไม่เคยเข้าร่วมประชุม, สัมมนา ฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านการเกษตร และร้อยละ 78.9 เคยเข้าร่วมประชุม, สัมมนา ฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านการเกษตร โดยแบ่งได้ดังนี้

1) การเข้าร่วมประชุม, สัมมนาด้านการเกษตรต่อปี พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 50.78 เคยเข้าร่วมประชุม, สัมมนา 1 – 3 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 14.06 เคยเข้าร่วมประชุม, สัมมนา 4 – 6 ครั้ง ร้อยละ 3.9 เคยเข้าร่วมประชุม, สัมมนา มากกว่า 9 ครั้ง และมีเพียงร้อยละ 0.8 เคยเข้าร่วมประชุม, สัมมนา 7 – 9 ครั้ง โดยเคยเข้าร่วมประชุม, สัมมนา สูงสุด 13 ครั้ง และต่ำสุด 1 ครั้ง ค่าเฉลี่ยหมู่บ้าน 3.00 ครั้ง

2) การเข้าฝึกอบรมด้านการเกษตรต่อปี พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 40.63 เคยเข้าร่วมฝึกอบรม 1 – 3 ครั้ง ร้อยละ 0.8 เท่ากันเคยเข้าร่วมฝึกอบรม 4 – 6 ครั้ง และ เคยเข้าร่วมฝึกอบรมมากกว่า 6 ครั้ง โดยเคยเข้าร่วมฝึกอบรม สูงสุด 10 ครั้ง และต่ำสุด 1 ครั้ง ค่าเฉลี่ยหมู่บ้าน 2.15 ครั้ง

3) ศึกษาดูงานด้านการเกษตร พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 14.84 เคยศึกษาดูงาน 1 ครั้ง ร้อยละ 4.7 เคยเคยศึกษาดูงาน 3 ครั้ง และร้อยละ 2.3 เคยศึกษาดูงาน 2 ครั้ง โดยเคยเข้าร่วมฝึกอบรม สูงสุด 10 ครั้ง และต่ำสุด 1 ครั้ง ค่าเฉลี่ยหมู่บ้าน 2.15 ครั้ง

2.2 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาท อกม. การศึกษาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 4 ด้าน ได้แก่ 1) จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน 2) การร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 3) ประสานงานถ่ายทอดความรู้ และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร 4) ติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน รายละเอียดดังตาราง ที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาท อกม.

N = 128

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อจำเป็นในการปฏิบัติงาน (จำนวน/ร้อยละ)					(μ)	(σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1.จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน						4.00	(0.954)	มาก
1. การจัดเก็บแบบรายงานข้อมูลพืช (รม.)	1	11	29	51	36	3.86	(0.954)	มาก
	(0.8)	(8.6)	(22.7)	(39.8)	(28.1)			
2. การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.01)	2	5	26	48	47	4.04	(0.934)	มาก
	(1.6)	(3.9)	(20.3)	(37.5)	(36.7)			
3. การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดฯ มันสำปะหลัง ยางพารา	1	4	21	48	54	4.17	(0.870)	มาก
	(0.8)	(3.1)	(16.4)	(37.5)	(42.2)			
4. การประชาสัมพันธ์และประสานงานข้อมูลตามภารกิจหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อื่นๆ	1	7	31	50	39	3.93	(0.915)	มาก
	(0.8)	(5.4)	(24.2)	(39.1)	(30.5)			
2.การร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน						3.87	(0.886)	มาก
1. การร่วมเวทีประชาคมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน	2	8	26	55	37	3.91	(0.939)	มาก
	(1.6)	(6.3)	(20.3)	(43.0)	(28.8)			
2. การเสนอข้อมูลการเกษตรของหมู่บ้านให้กรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	7	27	61	30	3.94	(0.830)	มาก
	2.3)	(5.5)	(21.1)	(47.7)	(23.4)			
3. การเสนอปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน	1	5	30	66	26	3.87	(0.924)	มาก
	(0.8)	(3.9)	(23.4)	(51.6)	(20.3)			
4. การร่วมประชาพิจารณ์แผน/เสนอแผนพัฒนาการเกษตรในหมู่บ้าน	2	10	33	57	26	3.74	(0.924)	มาก
	(1.6)	(7.8)	(25.8)	(44.5)	(20.3)			
5. การรวบรวมปัญหาจากอาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรในหมู่บ้าน	1	7	27	64	29	3.88	(0.848)	มาก
	(0.8)	(5.5)	(21.1)	(50.0)	(22.6)			

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N = 128

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อจำเป็นในการ					(μ)	ความหมาย
	ปฏิบัติงาน (จำนวน/ร้อยละ)					(S)	
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2.การร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับหมู่บ้าน						3.87 (0.886)	มาก
6. การร่วมประชุมในการจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	1 (0.8)	5 (3.9)	36 (28.1)	56 (43.8)	30 (23.4)	3.85 (0.852)	มาก
3.ประสานงานถ่ายทอดความรู้ และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร						3.82 (0.881)	มาก
1. รวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพ ด้านการเกษตร	1 (0.8)	5 (3.9)	31 (24.2)	64 (50.0)	27 (21.1)	3.87 (0.817)	มาก
2. จัดทำแผน/เตรียมบุคคล เป้าหมาย	3 (2.3)	5 (3.9)	27 (21.1)	69 (53.9)	24 (18.8)	3.83 (0.861)	มาก
3. ประสาน/อำนวยความสะดวก วิทยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ เกษตรกร	1 (0.8)	3 (2.3)	36 (28.1)	61 (47.7)	27 (21.1)	3.86 (0.801)	มาก
4. เป็นวิทยากรเกษตรกร	5 (3.9)	10 (7.8)	33 (25.8)	60 (46.9)	20 (15.6)	3.63 (0.972)	มาก
5. ประสานเชิญวิทยากรให้ความรู้ สำรวจปัญหาเกษตรกร	6 (4.7)	4 (3.1)	28 (21.9)	60 (46.9)	30 (23.4)	3.81 (0.986)	มาก
6. ประสานงานแก้ไขปัญหาของ เกษตรกร	3 (2.3)	1 (0.8)	31 (24.2)	62 (48.5)	31 (24.2)	3.91 (0.851)	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N = 128

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อจำเป็นในการ					(μ)	ความหมาย
	ปฏิบัติงาน (จำนวน/ร้อยละ)					(S)	
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
4.ติดตามและรายงานสถานการณ์ ฉุกเฉินเร่งด่วน						4.29	มากที่สุด
						(0.851)	
1.เฝ้าระวังการเกิดภัยธรรมชาติ และรายงานสถานการณ์ฉุกเฉิน เร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2	0	16	42	68	4.36	มากที่สุด
	(1.6)	(0.0)	(12.5)	(32.8)	(53.1)	(0.82)	
2.แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร	3	1	13	54	57	4.26	มากที่สุด
	(2.3)	(0.8)	(10.2)	(42.2)	(44.5)	(0.853)	
3.ร่วมติดตามการเกิดภัยพิบัติ	3	1	16	48	60	4.26	มากที่สุด
	(2.3)	(0.8)	(12.5)	(37.5)	(46.9)	(0.881)	
เฉลี่ยรวม						3.99	มาก
						(0.893)	

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.4 มีดังนี้

ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
ในภาพรวมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99) เมื่อพิจารณาแยก
ออกเป็นแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ความคิดเห็นด้านการจัดเก็บ
รวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย
4.00) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การช่วยจัดเก็บ
แบบขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดฯ มันสำปะหลัง ยางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.17) การช่วย
จัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบค.01) (ค่าเฉลี่ย 4.04) การประชาสัมพันธ์และประสานงาน
ข้อมูลตามภารกิจหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.93) และการรวบรวม/
จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.86)

2. ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.87) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การเสนอข้อมูลการเกษตรของหมู่บ้านให้กรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 3.94) การร่วมเวทีประชาคมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.91) การรวบรวมปัญหาจากอาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.88) การเสนอปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.87) การร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.85) และการร่วมประชาพิจารณ์แผน/เสนอแผนพัฒนาการเกษตรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.74)

3. ด้านการประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านด้านการประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การประสานงานแก้ไขปัญหาของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.91) การรวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.87) การประสาน/อำนวยความสะดวกวิทยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.86) การจัดทำแผน/เตรียมบุคคลเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.83) การประสานเชิญวิทยากรให้ความรู้สำรวจปัญหาเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.81) และการเป็นวิทยากรเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.63)

4. ด้านการติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน ความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านด้านการติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.29) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ การเฝ้าระวังการเกิดภัยธรรมชาติและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 4.36) การร่วมติดตามการเกิดภัยพิบัติ (ค่าเฉลี่ย 4.26) และการแจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.26)

ตารางที่ 4.5 การปฏิบัติงานตามบทบาทของ อกม.

N = 128

ประเด็น	ความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงาน (จำนวน/ร้อยละ)					(μ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	(σ)						
1.จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน						3.66	มาก
						(0.872)	
1. การจัดเก็บข้อมูลแบบรายงานข้อมูลพีชรายหมู่บ้าน (รวม.)	4 (3.1)	3 (2.3)	54 (42.2)	59 (46.1)	8 (6.3)	3.5 (0.784)	มาก
2. การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.01)	2 (1.6)	4 (3.1)	46 (35.9)	51 (39.9)	25 (19.5)	3.73 (0.867)	มาก
2.จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน						3.66	มาก
						(0.872)	
3. การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดฯ มันสำปะหลัง ยางพารา	3 (2.3)	5 (3.9)	39 (30.5)	46 (36.0)	35 (27.3)	3.82 (0.959)	มาก
4. การประชาสัมพันธ์และประสานงานข้อมูลตามภารกิจหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อื่นๆ	2 (1.6)	9 (7.0)	44 (34.4)	57 (44.5)	16 (12.5)	3.59 (0.878)	มาก
3.การร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน						3.42	มาก
						(0.853)	
1. การร่วมเวทีประชาคมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน	4 (3.1)	7 (5.6)	52 (40.6)	51 (39.8)	14 (10.9)	3.50 (0.878)	มาก
2. การเสนอข้อมูลการเกษตรของหมู่บ้าน ให้กรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2 (1.6)	5 (3.9)	65 (50.8)	46 (35.9)	10 (7.8)	3.45 (0.763)	มาก
3. การเสนอปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน	2 (1.6)	7 (5.5)	59 (46.1)	48 (37.5)	12 (9.4)	3.48 (0.803)	มาก
4. การร่วมประชาพิจารณ์แผน/เสนอแผนพัฒนาการเกษตรในหมู่บ้าน	4 (3.1)	13 (10.2)	61 (47.6)	38 (29.7)	12 (9.4)	3.32 (0.896)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

N = 128

ประเด็น	ความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงาน (จำนวน/ร้อยละ)					(μ) (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
5. รวบรวมปัญหาจากอาสาสมัคร เกษตรและเกษตรกรในหมู่บ้าน	3 (2.3)	12 (9.4)	59 (46.1)	38 (29.7)	16 (12.5)	3.41 (0.909)	มาก
6. ร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน	3 (2.3)	10 (7.8)	64 (50.1)	37 (28.9)	14 (10.9)	3.38 (0.871)	ปานกลาง
4. ประสานงานถ่ายทอดความรู้และ แก้ไขปัญหาของเกษตรกร						3.31 (0.954)	ปานกลาง
1. รวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของ ปัญหาในการประกอบอาชีพด้าน การเกษตร	5 (3.9)	10 (7.8)	57 (44.6)	41 (32.0)	15 (11.7)	3.40 (0.934)	ปานกลาง
2. จัดทำแผน/เตรียมบุคคลเป้าหมาย	5 (3.9)	17 (13.3)	57 (44.5)	39 (30.5)	10 (7.8)	3.25 (0.922)	ปานกลาง
3. ประสาน/อำนวยการความสะดวก วิทยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร	4 (3.1)	8 (6.3)	53 (41.4)	48 (37.5)	15 (11.7)	3.48 (0.896)	มาก
4. เป็นวิทยากรเกษตรกร	18 (14.1)	27 (21.1)	45 (35.2)	30 (23.3)	8 (6.3)	2.87 (1.118)	ปานกลาง
5. ประสานเชิญวิทยากรให้ความรู้ สำรวจปัญหาเกษตรกร	8 (6.3)	6 (4.7)	52 (40.6)	48 (37.5)	14 (10.9)	3.42 (0.969)	มาก
6. ประสานงานแก้ไขปัญหาของ เกษตรกร	5 (3.9)	5 (3.9)	58 (45.4)	46 (35.9)	14 (10.9)	3.46 (0.886)	มาก
5. ติดตามและรายงานสถานการณ์ ฉุกเฉินเร่งด่วน						3.75 (0.911)	มาก
1. เฝ้าระวังการเกิดภัยธรรมชาติและ รายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4 (3.1)	3 (2.3)	34 (26.6)	56 (43.8)	31 (24.2)	3.84 (0.929)	มาก
2. แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร	5 (3.9)	2 (1.6)	40 (31.3)	62 (48.4)	19 (14.8)	3.69 (0.885)	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

N = 128

ประเด็น	ความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงาน (จำนวน/ ร้อยละ)					(μ) (σ)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.ร่วมติดตามการเกิดภัยพิบัติ	5 (3.9)	3 (2.3)	36 (28.1)	61 (47.7)	23 (18.0)	3.73 (0.918)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.53 (0.898)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.5 มีดังนี้

ความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53) เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีการปฏิบัติงานในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดฯ มันสำปะหลัง ยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.82) การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.01) (ค่าเฉลี่ย 3.73) การประชาสัมพันธ์และประสานงานข้อมูลตามภารกิจหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.59) และการรวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.50)

2. ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.42) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีการปฏิบัติงานในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ การร่วมเวทีประชาคมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.50) การเสนอปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.48) การเสนอข้อมูลการเกษตรของหมู่บ้านให้กรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 3.45) และการรวบรวมปัญหาจากอาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.41) และมีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.38) และการร่วมประชาพิจารณ์แผน/เสนอแผนพัฒนาการเกษตรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.32)

3. ด้านการประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีการปฏิบัติงานในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การประสาน/อำนวยความสะดวกวิทยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.48) การประสานงานแก้ไขปัญหาของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.46) การประสานเชิญวิทยากรให้ความรู้สำรวจปัญหาเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.42) และมีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ การรวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.40) การจัดทำแผน/เตรียมบุคคลเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.25) และการเป็นวิทยากรเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.87)

4. ด้านการติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีการปฏิบัติงานในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การเฝ้าระวังการเกิดภัยธรรมชาติและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 3.84) การร่วมติดตามการเกิดภัยพิบัติ (ค่าเฉลี่ย 3.73) และการแจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.69)

ตารางที่ 4.6 ตารางเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อความจำเป็นและระดับการปฏิบัติงาน

ประเด็น	ระดับความเห็นต่อความจำเป็นของ ออกม.		ระดับความเห็นต่อระดับการปฏิบัติงาน ของออกม.	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน	4.00	มาก	3.66	มาก
1. การจัดเก็บข้อมูลแบบรายงานข้อมูลพืชรายหมู่บ้าน (รม.)	3.86	มาก	3.5	มาก
2. การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.01)	4.04	มาก	3.73	มาก
3. การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดฯ มันสำปะหลัง ยางพารา	4.17	มาก	3.82	มาก
4. การประชาสัมพันธ์และประสานงานข้อมูลตามภารกิจหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อื่นๆ	3.93	มาก	3.59	มาก
2.การร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	3.88	มาก	3.42	มาก
1. การร่วมเวทีประชาคมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน	3.91	มาก	3.50	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเห็นต่อความ จำเป็นของ ออกม.		ระดับความเห็นต่อระดับการ ปฏิบัติงาน ของออกม.	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
2. การเสนอข้อมูลการเกษตรของหมู่บ้านให้กรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.94	มาก	3.45	มาก
3. การเสนอปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน	3.87	มาก	3.48	มาก
4. การร่วมประชาพิจารณ์แผน/เสนอแผนพัฒนาการเกษตรในหมู่บ้าน	3.74	มาก	3.32	ปานกลาง
5. รวบรวมปัญหาจากอาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรในหมู่บ้าน	3.88	มาก	3.41	มาก
6. ร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	3.85	มาก	3.38	ปานกลาง
3.ประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร	3.82	มาก	3.31	ปานกลาง
1 รวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร	3.87	มาก	3.40	ปานกลาง
2. จัดทำแผน/เตรียมบุคคลเป้าหมาย	3.83	มาก	3.25	ปานกลาง
3. ประสาน/อำนวยความสะดวกวิทยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร	3.86	มาก	3.48	มาก
4. เป็นวิทยากรเกษตรกร	3.63	มาก	2.87	ปานกลาง
5. ประสานเชิญวิทยากรให้ความรู้สำรวจปัญหาเกษตรกร	3.81	มาก	3.42	มาก
6. ประสานงานแก้ไขปัญหาของเกษตรกร	3.91	มาก	3.46	มาก
4.ติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน	4.29	มากที่สุด	3.75	มาก
1.เฝ้าระวังการเกิดภัยธรรมชาติและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.36	มากที่สุด	3.84	มาก
2.แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร	4.26	มากที่สุด	3.69	มาก
3.ร่วมติดตามการเกิดภัยพิบัติ	4.26	มากที่สุด	3.73	มาก
รวม	3.99	มาก	3.53	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า หากเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อระดับความจำเป็นของ อคม.กับ ระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของ อคม. จะเห็นว่า ในภาพรวม อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นในระดับมากเท่ากัน แต่ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น (3.99) มากกว่าระดับการปฏิบัติงาน (3.53) และพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มากที่สุดได้แก่ ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน (4.29) หากเปรียบเทียบในรายละเอียดปรากฏ ดังนี้

ด้านจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน พบว่าระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อระดับความจำเป็นของ อคม.กับ ระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของ อคม. มีความเห็นในระดับมากเท่ากัน หากพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น(4.00) มากกว่าระดับการปฏิบัติงาน(3.66)

ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่าระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อระดับความจำเป็นของ อคม.กับ ระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของ อคม. มีความเห็นในระดับมากเท่ากัน หากพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น (3.88) มากกว่าระดับการปฏิบัติงาน (3.42)

ด้านประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร พบว่าระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อระดับความจำเป็นของ อคม.มีความเห็นอยู่ในระดับมาก (3.82) แต่ ระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของ อคม. มีความเห็นในระดับปานกลาง (3.31)

ด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนพบว่าระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อระดับความจำเป็นของ อคม.มีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (4.29) แต่ ระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของ อคม. มีความเห็นในระดับมาก (3.75)

ดังนั้น สรุปได้ว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มากกว่าระดับการปฏิบัติงาน ซึ่งหมายถึง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความคาดหวังว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นความจำเป็นที่ต้องมีอยู่ แต่มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานยังน้อยไปไม่สอดคล้องกับระดับความคาดหวัง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในระดับมากที่สุด ในด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน (4.29) รองลงมาในระดับมาก ได้แก่ ด้านจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน (4.00) ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน (3.88) ด้านประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร (3.82) ตามลำดับ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในระดับมาก ในด้าน ด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน (3.75) ด้านจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน (3.66) ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน (3.42) รองลงมา มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร (3.31) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 แหล่งความรู้และความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

3.1 การรับรู้ข่าวสารและแหล่งความรู้ แหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกลุ่มบุคคล และสื่อมวลชน รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N=128

แหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ (จำนวน (คน)/ร้อยละ)					(μ) (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
สื่อแบบบุคคล						3.09 (1.075)	ปานกลาง
1.สมาชิกในครอบครัว	26 (20.3)	33 (25.8)	37 (28.8)	24 (18.8)	8 (6.3)	2.65 (1.181)	ปานกลาง
2.เพื่อนร่วมงาน	15 (11.7)	32 (25.0)	42 (32.8)	28 (21.9)	11 (8.6)	2.91 (1.132)	ปานกลาง
3.เพื่อนทั่วไป	9 (7.0)	42 (32.0)	44 (34.4)	24 (18.8)	10 (7.8)	2.88 (1.047)	ปานกลาง
4.เจ้าหน้าที่รัฐ	4 (3.1)	10 (7.8)	26 (20.3)	53 (41.3)	35 (27.3)	3.82 (1.023)	มาก
5.พนักงานเอกชน	16 (12.5)	37 (28.9)	48 (37.5)	23 (18.0)	4 (3.1)	2.70 (1.007)	ปานกลาง
6.ผู้นำ (ชุมชน, กลุ่มฯ)	3 (2.3)	18 (14.1)	36 (28.1)	42 (32.8)	29 (22.7)	3.59 (1.061)	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

N=128

แหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ (จำนวน (คน)/ร้อยละ)					(μ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	(σ)	
สื่อแบบกลุ่ม						3.06	ปานกลาง
						(1.058)	
1.การอบรม	16 (12.5)	37 (28.9)	48 (37.5)	23 (18.0)	4 (3.1)	3.42 (0.977)	มาก
2.การศึกษาดูงาน	12 (9.4)	37 (28.8)	44 (34.4)	22 (17.2)	13 (10.2)	2.90 (1.114)	ปานกลาง
3.การประชุม	3 (2.3)	26 (20.3)	54 (42.2)	30 (23.4)	15 (11.7)	3.22 (0.980)	ปานกลาง
4.การสัมมนา	19 (14.8)	44 (34.4)	34 (26.6)	20 (15.6)	11 (8.6)	2.69 (1.162)	ปานกลาง
สื่อแบบมวลชน						3.03	ปานกลาง
						(0.981)	
1.หนังสือ	6 (4.7)	30 (23.4)	44 (34.4)	35 (27.3)	13 (10.2)	3.15 (1.043)	ปานกลาง
2.หนังสือพิมพ์	4 (3.1)	24 (18.8)	43 (33.6)	47 (36.7)	10 (7.8)	3.27 (0.962)	ปานกลาง
3.วารสาร	14 (10.9)	49 (38.4)	36 (28.1)	25 (19.4)	4 (3.1)	2.66 (1.015)	ปานกลาง
4.เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ	7 (5.5)	43 (33.5)	45 (35.2)	25 (19.5)	8 (6.3)	2.88 (0.996)	ปานกลาง
5.โปสเตอร์	8 (6.3)	44 (34.4)	51 (39.8)	22 (17.2)	3 (2.3)	2.75 (0.896)	ปานกลาง
6.แผ่นพับ	13 (10.2)	55 (43.0)	39 (30.4)	16 (12.5)	5 (3.8)	2.57 (0.969)	น้อย
7.การจัดนิทรรศการ	22 (17.2)	40 (31.4)	38 (29.7)	22 (17.2)	6 (4.7)	2.61 (1.103)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

N=128

แหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ (จำนวน (คน)/ร้อยละ)					(μ) (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
8.วิทยุกระจายเสียง	3 (2.3)	15 (11.7)	45 (35.2)	49 (38.3)	16 (12.5)	3.47 (0.939)	มาก
สื่อแบบมวลชน						3.03 (0.981)	ปานกลาง
9.วิทยุโทรทัศน์	2 (1.6)	2 (1.6)	37 (28.8)	53 (41.4)	34 (26.6)	3.90 (0.868)	มาก
10.หอกระจายเสียง	10 (7.8)	26 (20.3)	52 (40.6)	31 (24.2)	9 (7.1)	3.02 (1.023)	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.7 มีดังนี้

แหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมทั้งหมดอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับความรู้จากสื่อแบบบุคคล สื่อแบบกลุ่ม และสื่อแบบมวลชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.06) เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแต่ละสื่อ พบว่า

1. ความรู้ที่ได้รับจากสื่อแบบบุคคล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าได้รับความรู้ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ (ค่าเฉลี่ย 3.82) ผู้นำ (ชุมชน, กลุ่มฯ) (ค่าเฉลี่ย 3.59) และได้รับความรู้ในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน (ค่าเฉลี่ย 2.91) เพื่อนทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.88) พนักงานเอกชน (ค่าเฉลี่ย 2.70) และสมาชิกในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 2.65)

2. ความรู้ที่ได้รับจากสื่อแบบกลุ่ม อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.06) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าได้รับความรู้ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ การอบรม (ค่าเฉลี่ย 3.42) และได้รับความรู้ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ การประชุม (ค่าเฉลี่ย 3.22) การศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 2.90) และการสัมมนา (ค่าเฉลี่ย 2.69)

3. ความรู้ที่ได้รับจากสื่อแบบมวลชน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.03) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าได้รับความรู้ในระดับ

มาก 2 ประเด็น ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 3.90) วิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 3.47) ได้รับความรู้ในระดับปานกลาง 7 ประเด็น ได้แก่ หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 3.27) หนังสือ (ค่าเฉลี่ย 3.15) วิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 3.02) เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 2.88) ไปสเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 2.75) การจัดนิทรรศการ (ค่าเฉลี่ย 2.61) และวารสาร (ค่าเฉลี่ย 2.66) ได้รับความรู้ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ แผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 2.57)

3.2 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านรายละเอียดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N = 128

ประเด็น	เฉลย	ผู้ตอบถูกตามหลักวิชาการ		อันดับ
		จำนวน(คน)	ร้อยละ	
1.ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม	ถูก	112	87.5	3
2.การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ การทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นครอบครัวเดียวกัน	ถูก	94	73.4	7
3.ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันมีสมาชิก 10 ประเทศ	ถูก	121	94.5	1
4.ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีเป้าหมายของการรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันเฉพาะภูมิภาคเอเชีย(เฉลยคือ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันระดับโลก	ผิด	41	32.0	14
5.ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีผลบังคับใช้ในปี 2558	ถูก	115	89.8	2
6.กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ถือเป็นกฎหมายที่ทุกประเทศในอาเซียนต้องปฏิบัติตาม(เฉลยคือ เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันกับภูมิภาคอื่น)	ผิด	28	21.9	20
7.การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้มีการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน	ถูก	91	71.1	10
8.การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้เกิดการยกเลิกกำแพงภาษีและอุปสรรคทางการค้าสินค้าเกษตร	ถูก	95	74.2	6

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 128

ประเด็น	เฉลี่ย	ผู้ตอบถูกตามหลักวิชาการ		อันดับ
		จำนวน(คน)	ร้อยละ	
9.ในปี 2558 เมื่อประชาคมอาเซียนมีผลบังคับใช้ รายการสินค้าทุกประเภทต้องลดภาษีเป็น 0 % โดยไม่มีข้อยกเว้น (เฉลี่ยคือ รายการสินค้าทุกประเภทต้องลดภาษีเป็น 0 % ยกเว้นสินค้าใน Sensitive List (รายงานสินค้าอ่อนไหว) ภาษีไม่ต้องเป็น 0% แต่ต้อง < 5% เช่น ไทยมี 4 รายการ (กาแฟ มัันฝรั่ง ไม้ตัดดอก มะพร้าวแห้ง)	ผิด	45	35.2	13
10.สินค้าอ่อนไหว คือ ประเภทสินค้าที่มีความสำคัญ และมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งไม่ต้องการให้มีคู่แข่งมากหรือต้องการใช้เวลาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรมประเภทนั้น โดยภาษีไม่ต้องเป็น 0% แต่ต้องไม่มากกว่า 5%	ถูก	93	72.7	8
11.สินค้าที่อยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของประเทศไทย 4 กลุ่มสินค้า คือ กาแฟ มัันฝรั่ง ไม้ตัดดอก เนื้อมะพร้าว	ถูก	93	72.7	8
12.การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี การเคลื่อนย้ายบริการเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี และการเคลื่อนย้ายกิจการเสรี(เฉลี่ยคือ การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี การเคลื่อนย้ายบริการเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี และการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี)	ผิด	31	24.2	19
13.ข้าว เป็นพืชที่ประเทศไทยขึ้นบัญชีให้อยู่ในพืชที่ต้องปกป้อง (สินค้าอ่อนไหว) (เฉลี่ยคือ ข้าว ไม่ได้เป็นพืชที่ประเทศไทยขึ้นบัญชีให้อยู่ในพืชที่ต้องปกป้อง (สินค้าอ่อนไหว) ส่วนสินค้าอ่อนไหวของไทย มี 4 ชนิดคือ ไม้ตัดดอก / มัันฝรั่ง / กาแฟ / เนื้อมะพร้าว)	ผิด	41	32.0	14
14.การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี 8 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ นักบัญชี วิศวกร พยาบาล สถาปนิก นักสำรวจ และบริการการท่องเที่ยว	ถูก	98	76.6	5

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 128

ประเด็น	เฉลย	ผู้ตอบถูกตามหลักวิชาการ		อันดับ
		จำนวน(คน)	ร้อยละ	
15. ประเทศเวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ กำหนดให้ข้าวอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวสูง และยังคงอัตราภาษีนำเข้าอยู่ระหว่าง 30 – 40 % (เฉลยคือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ กำหนดให้ข้าวอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวสูง และยังคงอัตราภาษีนำเข้าอยู่ระหว่าง 30 – 40 %)	ผิด	32	25.0	18
16. ASEAN + 3 คือ ASEAN + ญี่ปุ่น + เกาหลีใต้ + จีน	ถูก	60	46.9	12
17. ประเทศสมาชิกที่ก่อตั้งอาเซียน คือ ประเทศลาว พม่า ไทย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ (เฉลยคือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ และ ไทย)	ผิด	91	71.1	10
18.สำนักงานใหญ่ของอาเซียนอยู่ที่ “เมืองฮานอย” (เฉลย คือ กรุงจาการ์ ประเทศอินโดนีเซีย)	ผิด	37	29.9	16
19. กฎบัตรอาเซียน ประกอบด้วยบทบัญญัติ 13 หมวด 55 ข้อ	ถูก	33	25.8	17
20. การประชุมประเทศสมาชิกรวมอาเซียนเรียกว่า "อาเซียนบวกสาม" (เฉลยคือ การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน)	ผิด	99	77.3	4

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.8 มีดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเมื่อนำผลคะแนนมาพิจารณา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้จากข้อคำถามที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตอบได้ถูกต้องมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันมีสมาชิก 10 ประเทศ (ร้อยละ 94.5) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีผลบังคับใช้ในปี 2558 (ร้อยละ 89.8) และ ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม (ร้อยละ 87.5)

ส่วนข้อที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตอบผิดมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเทศเวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ กำหนดให้ข้าวอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวสูง และ

ยังคงอัตราภาษีนำเข้าอยู่ระหว่าง 30 – 40 % (ร้อยละ 25.0) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี การเคลื่อนย้ายบริการเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี และการเคลื่อนย้ายกิจการเสรี วัฒนธรรม (ร้อยละ 24.2) และกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ถือเป็นกฎหมายที่ทุกประเทศในอาเซียนต้องปฏิบัติตาม (ร้อยละ 21.9)

ตารางที่ 4.9 ระดับความรู้เรื่องเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N = 128			
จำนวนข้อที่ตอบถูก	ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5 - 8	น้อย	15	11.7
9 - 12	ปานกลาง	82	64.0
13 - 16	มาก	21	22.6
17 - 20	มากที่สุด	2	1.6
ต่ำสุด = 5 ข้อ สูงสุด = 17 ข้อ ค่าเฉลี่ย = 11.33 ข้อ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.13 ข้อ			

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.9 มีดังนี้

คะแนนความรู้ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกี่ยวกับเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เมื่อนำผลคะแนนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทั้งหมดมาพิจารณา พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.0 ได้คะแนน 9-12 คะแนน รองลงมา ร้อยละ 22.6 ได้คะแนน 13 – 16 คะแนน ร้อยละ 11.7 ได้คะแนน 5-8 คะแนน และร้อยละ 1.6 ได้คะแนน 17-20 คะแนน โดยมีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน คะแนนสูงสุด 17 และคะแนนเฉลี่ย 11.33 คะแนน

ตอนที่ 4 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) 2)การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) 3)การเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (AC) รายละเอียดดังตาราง 4.10

ตารางที่ 4.10 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N= 128

ประเด็น	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					(μ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	(σ)	
1. ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อ						3.81	มาก
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)						(0.975)	
1.1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชา เศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	2 (1.6)	7 (5.5)	34 (26.4)	40 (31.3)	45 (35.2)	3.93 (0.99)	มาก
1.2) ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเก:	1 (0.8)	4 (3.1)	26 (20.3)	47 (36.7)	50 (39.1)	4.10 (0.886)	มาก
1.3) ความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อน แรงงาน	1 (0.8)	19 (14.8)	53 (41.4)	33 (25.8)	22 (17.2)	3.44 (0.97)	มาก
1.4) ความรู้เกี่ยวกับการจำหน่าย สินค้าเกษตร (ภาษี/ความต้องการ สินค้า)	1 (0.8)	14 (10.8)	23 (18.0)	56 (43.8)	34 (26.6)	3.84 (0.967)	มาก
1.5) ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้า	3 (2.3)	10 (7.9)	27 (21.1)	52 (40.6)	36 (28.1)	3.84 (1.000)	มาก
1.6) ความรู้เกี่ยวกับการนำเข้า – ส่ง สินค้า	3 (2.3)	13 (10.2)	37 (28.9)	42 (32.8)	33 (25.8)	3.70 (1.039)	มาก
2. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่						3.90	มาก
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC)						(0.968)	
2.1) การปรับตัวของอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน	1 (0.8)	8 (6.3)	29 (22.7)	60 (46.8)	30 (23.4)	3.86 (0.876)	มาก
2.2) การผลิตสินค้าเกษตร/การ วางแผนการผลิต	2 (1.5)	7 (5.5)	25 (19.5)	55 (43.0)	39 (30.5)	3.95 (0.929)	มาก
2.3) การแข่งขันทางการค้ากับ ต่างประเทศ	2 (1.5)	13 (10.2)	32 (25.0)	49 (38.3)	32 (25.0)	3.75 (0.996)	มาก
2.4) นโยบายการส่งเสริมของ ภาครัฐ	4 (3.1)	10 (7.8)	18 (14.1)	44 (34.4)	52 (40.6)	4.02 (1.072)	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

N= 128

ประเด็น	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					(μ) (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
3. การเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประชาคมอาเซียน (AEC)						3.50 (1.019)	มาก
3.1) ภาษา	6 (4.7)	8 (6.3)	27 (21.1)	58 (45.3)	29 (22.6)	3.75 (1.027)	มาก
3.2) วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ	4 (3.1)	26 (20.3)	48 (37.5)	35 (27.3)	15 (11.8)	3.24 (1.010)	มาก
4.การสนับสนุนของหน่วยงาน ภาครัฐ / เอกชน						3.91 (0.983)	มาก
4.1) จุดบริการข้อมูลเกี่ยวกับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	2 (1.6)	5 (3.9)	32 (25.3)	58 (46.0)	31 (24.6)	3.87 (0.882)	มาก
4.2) เจ้าหน้าที่ที่สามารถให้ความรู้ เกี่ยวกับ AEC	2 (1.6)	5 (3.9)	29 (22.7)	58 (45.3)	34 (26.6)	3.91 (0.888)	มาก
4.3)การให้ความชัดเจน กำหนดแนวทาง ในการดำเนินงานของอกม.	2 (1.6)	8 (6.3)	28 (21.8)	47 (36.7)	43 (33.6)	3.95 (0.975)	มาก
4.4)ขวัญและกำลังใจในการทำงาน (ค่าตอบแทน)	7 (5.5)	8 (6.3)	26 (20.3)	36 (28.1)	51 (39.8)	3.91 (1.160)	มาก
4.5)สื่อ เกี่ยวกับ AEC ที่สามารถ เรียนรู้ได้	4 (3.1)	4 (3.1)	36 (28.2)	41 (32.0)	43 (33.6)	3.90 (1.010)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.78 (0.986)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.10 มีดังนี้

ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่ามีความต้องการการสนับสนุนในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.10) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) (ค่าเฉลี่ย 3.93) ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.84) ความรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าเกษตร (ภาษี/ความต้องการสินค้า) (ค่าเฉลี่ย 3.84) ความรู้เกี่ยวกับการนำเข้า – ส่งออกสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.70) และความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงาน (ค่าเฉลี่ย 3.44)

2. ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.90) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีความต้องการการสนับสนุนในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 4.02) การผลิตสินค้าเกษตร/การวางแผนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.95) การปรับตัวของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.86) และการแข่งขันทางการค้ากับต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.75)

3. ด้านการเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (AEC) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีความต้องการการสนับสนุนในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ภาษา (ค่าเฉลี่ย 3.75) และ วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.24)

4. ด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีความต้องการการสนับสนุนในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การให้ความชัดเจน กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.95) ขวัญและกำลังใจในการทำงาน (ค่าตอบแทน) (ค่าเฉลี่ย 3.91) เจ้าหน้าที่ที่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับ AEC (ค่าเฉลี่ย 3.91) สื่อ เกี่ยวกับ AEC ที่สามารถเรียนรู้ได้ (ค่าเฉลี่ย 3.94) และ จุดบริการข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) (ค่าเฉลี่ย 3.87)

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.1 ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ 1) ปัญหาจากตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 2) ปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน รายละเอียดดังตาราง 4.11

ตารางที่ 4.11 ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประเด็น	ระดับความเป็นปัญหา(จำนวน/ร้อยละ)					(μ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	(σ)	
1. ปัญหาจากตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน						3.36	ปานกลาง
						(0.924)	
1.อาสาสมัครขาดความเชื่อมั่นในบทบาทของตนเอง	7 (5.5)	17 (13.3)	60 (46.9)	35 (27.3)	9 (7.0)	3.17 (0.940)	ปานกลาง
2.อาสาสมัครเกษตรยังไม่เห็นถึงผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	5 (3.9)	13 (10.2)	43 (33.6)	56 (43.8)	11 (8.5)	3.43 (0.928)	มาก
3.ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง	3 (2.3)	12 (9.4)	45 (35.2)	54 (42.2)	14 (10.9)	3.50 (0.896)	มาก
4.เกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	5 (3.9)	16 (12.5)	48 (37.5)	49 (38.3)	10 (7.8)	3.34 (0.933)	ปานกลาง
2. ปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						3.49	มาก
						(0.903)	
1. การกำหนดความชัดเจนในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ มีความซ้ำซ้อนสายงาน	3 (2.3)	9 (7.0)	48 (37.5)	55 (43.0)	13 (10.2)	3.52 (0.860)	มาก
2.ด้านความเร่งด่วนที่ต้องทำงาน	4 (3.1)	11 (8.5)	45 (35.2)	45 (35.2)	23 (18.0)	3.56 (0.986)	มาก
3.การรับตำแหน่งในหลายบทบาททำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่	5 (3.9)	7 (5.5)	55 (43.0)	47 (36.7)	14 (10.9)	3.45 (0.904)	มาก
4.การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชัดเจน	3 (2.3)	13 (10.3)	51 (39.8)	51 (39.8)	10 (7.8)	3.41 (0.864)	มาก

N= 128

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

N= 128

ประเด็น	ระดับความเป็นปัญหา(จำนวน/ร้อยละ)					(μ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	(σ)	
2.ขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน	3 (2.3)	5 (3.9)	25 (19.5)	52 (40.6)	43 (33.7)	3.99 (0.952)	มาก
3. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน						3.82 (0.984)	มาก
1. ขาดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็วเข้าถึงง่าย	4 (3.1)	10 (7.8)	34 (26.6)	57 (44.5)	23 (18.0)	3.66 (0.966)	มาก
2.ขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน	3 (2.3)	5 (3.9)	25 (19.5)	52 (40.6)	43 (33.7)	3.99 (0.952)	มาก
3.การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ	3 (2.3)	5 (3.9)	35 (27.3)	39 (30.6)	46 (35.9)	3.94 (1.002)	มาก
4.การให้ความรู้พื้นฐานต่างๆที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ	5 (3.9)	7 (5.5)	38 (29.7)	47 (36.7)	31 (24.2)	3.72 (1.019)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.56 (0.937)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.11 มีดังนี้

ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแต่ละด้านพบว่า

1. ปัญหาจากตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.56) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง (ค่าเฉลี่ย 3.50) อาสาสมัครเกษตรยังไม่เห็นถึงผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ค่าเฉลี่ย 3.43) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ เกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.34) และ อาสาสมัครขาดความเชื่อมั่นในบทบาทของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.17)

2. ปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.49) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมากทุก

ประเด็น ได้แก่ ด้านความเร่งด่วนที่ต้องทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.56) การกำหนดความชัดเจนในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ มีความซ้ำซ้อนสายงาน (ค่าเฉลี่ย 3.52) การรับตำแหน่งในหลายบทบาททำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ (ค่าเฉลี่ย 3.45) และ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.41)

3. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.99) การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.94) การให้ความรู้พื้นฐานต่างๆที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.72) และขาดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็วเข้าถึงง่าย (ค่าเฉลี่ย 3.66)

5.2 ข้อเสนอแนะและวิธีแก้ไขปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

จากการสอบถามข้อเสนอแนะและวิธีแก้ไขปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
ดังนี้

1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

สร้างความเชื่อมั่นในบทบาทของ อกม. มีการให้ความรู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของ อกม. เช่น ความรู้ด้านการเกษตร โรคและแมลงศัตรูพืช ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้ด้านการตลาด เป็นต้น เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านนำไปใช้ในการให้คำปรึกษาหรือสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังเกษตรกรทั่วไปได้

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้ชัดเจน เพื่อลดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

3) การสนับสนุน

มีการให้ขวัญกำลังใจในการการปฏิบัติหน้าที่เป็นค่าตอบแทน หรือ งบประมาณในการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีจุดให้บริการที่สามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่าย

บทที่ 5

สรุปการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย บทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย สรุปผลการวิจัยทั้งในส่วนของ วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน(2) เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่และความคิดเห็นต่อ ความจำเป็นและการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (3) เพื่อศึกษาความรู้และแหล่ง ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (4) เพื่อศึกษาความ ต้องการ การสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอ แม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 128 ราย ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์โดยก่อนที่จะนำแบบสัมภาษณ์ ไปใช้ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา จากนั้นได้ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของ แบบสัมภาษณ์โดยการนำ ไปใช้เก็บข้อมูลจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ไม่ใช่ประชากรที่ใช้ใน การศึกษา แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร จำนวน 20 คน แล้วนำคำตอบจากแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่และความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน และ ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ต่อบทบาทและการ เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น(reliability

consistency)ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.860 0.881 0.899 และ 0.832 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูงจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากประชากรต่อไป

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นแจกจ่ายแบบสัมภาษณ์ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านกรอกข้อมูล โดยใช้วิธีการชี้แจงให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเข้าใจข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตร

หมู่บ้าน

1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.6) เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.93 ปีจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน เฉลี่ย 4.36 คน เป็นเพศชายเฉลี่ย 2.13 คน เพศหญิงเฉลี่ย 2.27 คน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 64.1 และ เป็นผู้นำชุมชนตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 30.5

2) สภาพเศรษฐกิจ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง และมีพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 20 – 40 ไร่ โดยพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 20.64 ไร่มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรมีอาชีพรองคือรับจ้างมีรายได้เฉลี่ยทั้งหมด 200,165.63 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยในภาคการเกษตร 135,078.18 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตร เป็นรายได้จากเงินเดือนประจำ เฉลี่ย 70,330.43 บาทต่อปี รายได้จากการรับจ้างเฉลี่ย 31,604.94 บาทต่อปี รายได้จากการค้าขายเฉลี่ย 80,406.25 บาทต่อปี

3) ข้อมูลบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เฉลี่ย 3.02 ปี อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านร้อยละ 78.9 เคยเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานด้านการเกษตรต่อปี โดยการเข้าร่วมประชุม สัมมนาด้านการเกษตร เฉลี่ย 3.00 ครั้ง เข้าฝึกอบรมด้านการเกษตร เฉลี่ย 2.15 ครั้ง และ ศึกษาดูงานด้านการเกษตร เฉลี่ย 2.15 ครั้ง

1.3.2 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาท อกม.

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในระดับมากที่สุด ในด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน รongลงมา ระดับมาก ได้แก่ ด้านจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ด้านประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในระดับมาก ในด้าน ด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน ด้านจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รongลงมา มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านประสานงานถ่ายทอดความรู้ และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มากกว่าระดับการปฏิบัติงาน

1.3.3 การรับรู้ข่าวสารและแหล่งความรู้

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากแหล่งความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) สื่อแบบบุคคล ได้รับข่าวสารและความรู้ จากเจ้าหน้าที่รัฐ และผู้นำชุมชน 2) สื่อแบบกลุ่ม ได้รับข่าวสารและความรู้จากการอบรม 3) สื่อแบบมวลชน ได้รับข่าวสารและความรู้ จากโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง

1.3.4 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตอบข้อคำถาม ได้ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันมีสมาชิก 10 ประเทศ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีผลบังคับใช้ในปี 2558 และ ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม

1.3.5 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มีความต้องการการสนับสนุนในระดับมาก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตร 2) ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มีความต้องการการสนับสนุนในระดับมาก ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ 3) ด้านการเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (AEC) มีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ภาษา และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ 4) ด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ/ เอกชน มีความต้องการการสนับสนุนในระดับมาก ได้แก่ การให้ความชัดเจน กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.3.6 ปัญหา/ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากคือ 1) ปัญหาจากตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง และอาสาสมัครเกษตรยังไม่เห็นถึงผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2) ปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านความเร่งด่วนที่ต้องทำงาน การกำหนดความชัดเจนในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 3) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน ปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะและวิธีแก้ไขปัญหาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ สร้างความเชื่อมั่นในบทบาทของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้ชัดเจนเพื่อลดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ควรมีค่าตอบแทนเพื่อเป็นการสนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจในการการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.93 ปีจบการศึกษา ระดับประถมศึกษา และมีสถานภาพการเป็นผู้นำชุมชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สอดคล้องกับ เกษฎา กาศย์ไชย (2556, น.88) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ส่วนใหญ่เป็นเพศชายเนื่องด้วยการปฏิบัติงานในหน้าที่ อกม.มีการออกพื้นที่เก็บข้อมูล การตรวจสอบพื้นที่เสียหายจากภัยพิบัติจึงต้องมีความแข็งแรงของร่างกาย จึงเห็นว่าเพศชายจะได้รับการคัดเลือก ให้มาทำหน้าที่มากกว่าเพศหญิง

2.2 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาท อกม.

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเฉลี่ย 3.02 ปี ทำให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาท อกม. จึงมีความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จะเป็นผู้ที่ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้การพัฒนาและการช่วยเหลือเกษตรกรตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร และสามารถแก้ไขปัญหาสถานการณ์ฉุกเฉินทางธรรมชาติ เช่น ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคแมลงและศัตรูพืชของผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างทันเวลา สอดคล้องกับ สุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554, น.77-78) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีพบว่า โดยภาพรวมเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้แก่ อายุ รายได้ และการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากสื่อสารมวลชน

ความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในการปฏิบัติด้านประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งน้อยกว่าระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น เนื่องจาก ระบบงานราชการจะต้องติดต่อผ่านข้าราชการในหมู่บ้านก่อน นั่นคือผู้ใหญ่บ้าน และเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ได้แก่ เสียงตามสาย มักจะอยู่ที่บ้านพักของผู้ใหญ่บ้าน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านการประสานงานด้อยลง ส่วนในด้านการแก้ไข

ปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน เนื่องจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นราษฎรอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน เกษตรกรจึงอาจจะคิดว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่สามารถช่วยเหลือได้จริง

2.3 การรับรู้ข่าวสารและแหล่งความรู้

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับข่าวสารและความรู้ในระดับมาก จากเจ้าหน้าที่รัฐผู้นำชุมชนการอบรมโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงดังนั้นเพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เจ้าหน้าที่รัฐ ควรเข้าไปให้ความรู้แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพราะมีความใกล้ชิดและเข้าถึงอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งการจัดอบรมให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของคำริ ชาวพะเยาว์ (2554,น.68) ได้การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานพัฒนาที่ดินจังหวัดพะเยา พบว่าระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งต่างๆมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของหมอดินอาสาสำหรับความรู้ในการพัฒนาที่ดินที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก แต่ในส่วนระดับความรู้วิชาการเฉพาะทางหมอดินอาสาในระดับตำบลยังมีความรู้ในระดับน้อย

2.3.1 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นคำถามที่ตอบถูกต้องมากที่สุดนั้นเป็นประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในขั้นพื้นฐาน แต่ข้อคำถามที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับด้านการเกษตรหรือข้อมูลเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจนั้นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านยังไม่มีความรู้ ดังนั้น ควรให้ความรู้ในประเด็นดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในระดับมาก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตรเช่นเดียวกับ วีรากร อุดรเลิศ (2555,น.94) ศึกษาการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา : พื้นที่เทศบาลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่าประชาชนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับต่ำ ด้านการเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นเกี่ยวกับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านต่างๆยังอยู่ในระดับน้อย

2.3.2 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ในด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้าน

การเกษตร นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ ภาษา และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ รวมทั้งการให้ความชัดเจนเกี่ยวกับกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่สอดคล้องกับ วิद्या พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น.92) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลต่อการจัดทำแผนชุมชนด้านที่ทีมงานพอใจระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ทีมงานในสำนักงานเกษตรอำเภอ ผู้นำองค์กรเกษตรกร คณะกรรมการศบค.ต. และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนทีมงานที่เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ และหน่วยงานเอกชน

2.3.3 ปัญหา/ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีการเสนอให้มีค่าตอบแทนแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการการปฏิบัติหน้าที่และมีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้ชัดเจนเพื่อลดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่ออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่มา 3 ปี และเคยเข้าร่วมประชุม สัมมนาด้านการเกษตรต่อปี เฉลี่ย 3.02 ครั้ง เข้าฝึกอบรมด้านการเกษตร เฉลี่ย 2.15 ครั้ง และ ศึกษาดูงานด้านการเกษตร เฉลี่ย 2.15 ครั้ง ซึ่งถือว่ายังเป็นจำนวนน้อย ดังนั้น อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ควรให้ความสนใจเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาและ ศึกษาดูงานด้านการเกษตรเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ในด้านการเกษตรให้มากขึ้น โดยอาศัย ภาครัฐคอยส่งข่าวการประชุม สัมมนา ศึกษาดูงานให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านด้วย

2) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มากกว่าระดับการปฏิบัติงาน ดังนั้นเมื่อให้ความสำคัญควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานและพัฒนาตนเองเพิ่มเติมเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านยังขาดความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้น ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพิ่มเติม

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อกรมส่งเสริมการเกษตร

1) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องการความชัดเจนและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรควรกำชับให้หน่วยงานในระดับพื้นที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้ชัดเจนมากขึ้น เช่น ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พ.ศ. 2558 ข้อ 6(1) ระบุหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้มีหน้าที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ดังนั้นจึงควรมีคำสั่งให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นผู้จัดเก็บและรับรองข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน เป็นต้น เนื่องจากปัจจุบันผู้ที่รับรองข้อมูลคือ ผู้ใหญ่บ้าน

2) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านยังขาดความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้น ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในส่วนที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านยังขาดความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1) จากผลการวิจัยพบว่า ในประเด็นที่เป็นปัญหารวมทั้งข้อเสนอแนะอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้แสดงความคิดเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาในส่วนของ การปฏิบัติงานที่มีความซ้ำซ้อน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้อาสาสมัครเกษตรของแต่ละหน่วยงานในหมู่บ้าน ดำเนินงานในรูปแบบของคณะทำงานเพื่อร่วมกันปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ

2) จากผลการวิจัยพบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการคำตอบแทนในการปฏิบัติงาน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำประเด็นนี้มาพิจารณาคำตอบแทนที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษาบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในพื้นที่อื่น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องและการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่ ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อปรับปรุง

และพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2.3 ควรศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมและคูงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการถ่ายทอดประสานงานที่ดีและตรงตามวัตถุประสงค์

3.2.4 ควรมีการศึกษาความแตกต่างของการปฏิบัติงานระหว่างอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่มีการเตรียมความพร้อมกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ไม่มีการเตรียมความพร้อม ในการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องประชคมอาเซียน

3.2.5 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร .(2555). คู่มืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .(2555). คู่มืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อัส.อ.บ.) โรงพิมพ์สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .(2555) นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรุงเทพมหานคร
- กฤตชญาภัค อุ่นเสรี .(2554). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC : ASEAN Economic Community* ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ .(2527). *จิตสังคม* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- กันยา สุวรรณแสง .(2540). *จิตวิทยาทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ร่วมสาส์น
- กฤษณี คำชาย .(2544). *พฤติกรรมกับการพัฒนาตน* กรุงเทพมหานคร สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- กลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอแม่สรวย .(2558). ข้อมูลการจัดตั้งศูนย์บริการและการประสานงานสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ปี 2558
- กิติมา ปรีดาดี .(2520). *ปรัชญาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ประเสริฐการพิมพ์
- งามพิศ สัตย์สงวน .(2538). *หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ธรรมสภา
- จรูญ นาประเสริฐ .(2533). *การปฏิบัติงานตามบทบาทของเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดอุทัยธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,กรุงเทพฯ.
- เจษฎา กายไชย .(2556). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,นนทบุรี.
- ชวลิต หุ่นแก้ว .(2555). *การปรับตัวของเกษตรกรไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน* เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ทิศทางเกษตรไทย:ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสู่เศรษฐกิจสังคมอาเซียน วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2555 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- ชำนาญ เมืองทอง .(2555). *บทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการส่งเสริมการเกษตรในอำเภอ
ทองแสนขัน จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี
- ชาติชาย อ่อนเจริญ .(2533). *ความรู้และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัด
สมุทรปราการ เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).มหาวิทยาลัยมหิดล,กรุงเทพฯ.
- คำรี ชาวพะเยาว์ .(2554). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของ
หมอดินอาสาในจังหวัดสมุทรสาคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์).มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- เต็มศักดิ์ สุวรรณประเทศ .(2521). *สังคมวิทยาเบื้องต้น* พิษณุโลก ภาควิชาสังคมวิทยา คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา .(2540). *การสื่อสาร-รณรงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์:
เน้นการเจาะกลุ่มและการมีส่วนร่วม* เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ .(2555). *การปรับตัวของเกษตรกรไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เอกสาร
ประกอบการสัมมนาเรื่อง ทิศทางเกษตรไทย:ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสู่เศรษฐกิจ
สังคมอาเซียน วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2555* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2537) *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย*
กรุงเทพมหานคร B&B Publishing.
- บุญเรียง ขจรศิลป์ .(2534). *วิธีวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร พิชญาพรินดี้ง
ธีระ วงศ์สมุทร .(2551). *นโยบายรัฐกับชาวนา สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว* กรุงเทพฯ
- ปัญญา พันธุ์ศรีศักดิ์ .(2541). *ความรู้การปฏิบัติงานและความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,กรุงเทพฯ.
- ประคอง ศิลลา .(2552). *การผลิตหน่อไม้ฝรั่งและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูก
หน่อไม้ฝรั่ง ในอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตร
ศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ .(2545). *ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย* พิมพ์ครั้งที่ 5
กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

- ประสาน ทิพย์ธารา.(2530). *จิตวิทยาเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร
- ประวิช จรดำ .(2555). ความเป็นมาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 31 มีนาคม 2558 จาก <http://asakaset.doae.go.th/a/history.html>.
- ปิยฉัตร แก่นจันทร์ .(2548). “ความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบและวิธีปฏิบัติในการผลิตปลาสวยงาม ตามมาตรฐานการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงาม เพื่อการส่งออกของเกษตรกร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- ผกาวรรณ ยศสุข .(2535). *จิตวิทยาทั่วไป* เชียงใหม่ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พลเทพ บุญกาญจน .(2545). “ความพร้อมในการขยายระบบประกันสังคมไปยังสถานประกอบการ ขนาดเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พัชรภรณ์ แก้วน้ำใส .(2552). “บทบาทอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านในจังหวัดอ่างทอง” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- เพทาย ศิริมสุกะ .(2547). "การตัดสินใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ต่อการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มณฑิรา พลกษกลำมาศ .(2554). “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของ หมอดินอาสาในจังหวัดสมุทรสาคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- มาลี สุจิรพัฒน์พงษ์ .(2534). “ความคิดเห็นของผู้ป่วยต่อสิทธิของตนในโรงพยาบาลรามาริบัติ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ราชบัณฑิตยสถาน .(2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546* กรุงเทพมหานคร นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์
- ลักขณา สรีวัฒน์ .(2530). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน* กรุงเทพมหานคร โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์

- วิธราพร รัตนยานนท์ .(2555). *ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน 2015* พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักงาน ก.พ. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- วิจิตร อวาทกุล .(2535). *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย
- วิชัย วงศ์ใหญ่ .(2535). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอนใหม่* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์รุ่งเรือง
- วิชุดา พรธรรมาจารย์ .(2540). “การศึกษาเอกชน” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิญญาพร สุวรรณแทน .(2541). “การเตรียมความพร้อมในบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงต่อความรู้และความพร้อมในบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงของพยาบาลประจำการห้องคลอด” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิชาน เชิญทอง .(2541). “ความคิดเห็นของเกษตรกรหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบลในเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิรัช ฤกษ์ คงคะจันทร์ .(2535). *หลักการส่งเสริมการเกษตร* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ที.พี.พริน
- วิภาดา คุปตานนท์ .(2551). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร:เทคนิคการจัดการสมัยใหม่* พิมพ์ครั้งที่ 3 ปทุมธานี มหาวิทยาลัยรังสิต
- วิลาวลัย ใฝ่นันดา .(2555). “การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- จันทร์เอม .(2542). *จิตวิทยาวัยรุ่น* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- วีรากร อุดรเลิศ .(2555). “การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา : พื้นที่เทศบาลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก” *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร* ปีที่ 2, 4(มีนาคม):94-104
- สุธี ตรีขจรศักดิ์ .(2546). “ความต้องการความรู้เกี่ยวกับผักปลอดภัยจากสารพิษของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (ม.ป.ป.) *อาสาสมัคร : การพัฒนาตนเองและสังคม สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อัสตานา)*
- ศรีสุกาญจน์ บินทประสิทธิ์ .(2540). “ผลการใช้สัญญาณการเรียนรู้ต่อผลสัมฤทธิ์ ของการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ตนเองของนักศึกษาพยาบาล” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- สภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย (2550) เอกสาร “ชุดบทเรียน และ
 ประสพการณ์ โครงการส่งเสริมอาสาสมัครเพื่อสังคม” (The Promotion of Volunteers) ศูนย์
 ส่งเสริมและ พัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม ศูนย์คุณธรรม (อัครา)
- สุรกุล เจนอบรม .(2534). (อ่างถึงทฤษฎี ความ ต้องการของมาส โลว์) แนวคิดเกี่ยวกับความ
 ต้องการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ United Nations Development
 Programme, Bangkok
- สุนิตย์ ชีระพันธ์ .(2548). “การยอมรับการใช้เกษตรกรรมชาติของเกษตรกรอำเภอบางกรวย
 จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- สุวิสาส์ กันตอนันตพร .(2554). “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกร
 หมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
 ส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- โสภณ ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมณุษย์ .(2518). *จิตวิทยาสังคมมนุษย์* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนา
 พานิชย์
- สำนักงานมาตรการทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2555) “ประชาคม
 เศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทย” บทวิเคราะห์
 โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทยจากการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจ
 อาเซียน (AEC)
- หทัยภัทร พินิจลาภประเสริฐ (2550) "ความคิดเห็นของลูกค้าต่อการบริการของบริษัท บัตร
 กรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาเดอะมอลล์ บางกะปิ" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐ
 ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
 มหาวิทยาลัยบูรพา
- อังกาบ กอศรีพร .(2525). *สังคมวิทยาเบื้องต้น* เชียงใหม่ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อังคณา รักตระกูลธรรม และ คณะ .(2542). การประเมินผลการฝึกอบรม หลักสูตร อาสาพัฒนา
 ปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อพปม.) ในเขต 9 ปีงบประมาณ 2540 หน้า 35-42
- อุทัย หิรัญโต .(2526). *สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา มานุษยวิทยา* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์

เอกรินทร์ โปตะเวช .(2551). “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่
ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย”
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อรรวรรณ จินะใจหาญ .(2554). “การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบล
ในจังหวัดเชียงราย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,นนทบุรี.

อริยา คูหา .(2546). *แรงจูงใจและอารมณ์* ปัตตานี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัยลำดับที่ของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

เรื่อง บทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

*****

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสอบถามสำหรับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเพื่อการปฏิบัติงาน ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ตอน
  - 2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
  - 2.2 บทบาทหน้าที่และความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
  - 2.3 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
  - 2.4 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
  - 2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟัง แล้วผู้สัมภาษณ์เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความ ที่ต้องการ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ผู้สัมภาษณ์กรอก
4. ให้สัมภาษณ์ทุกข้อเพราะถ้าขาดข้อหนึ่งข้อใดจะทำให้ผลสำรวจนี้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้
5. การตอบแบบสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และไม่ก่อผลเสียแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.1 สภาพทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1. เพศ

( ) 1.1 ชาย ( ) 1.2 หญิง Aa1

2. อายุ.....ปี (ถ้าเกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี Aa2

3. ระดับการศึกษา Aa3

( ) 3.1 ไม่ได้รับการศึกษา ( ) 3.2 ประถมศึกษา

( ) 3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) 3.4 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ปวช.

( ) 3.5 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ปวส. ( ) 3.6 ปริญญาตรี

( ) 3.7 อื่นๆ (ระบุ).....

4. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร Aa4

( ) 1. ไม่ได้เป็น

( ) 2. เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 2.1 กลุ่มเกษตรกร ( ) 2.2 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร Aa4.1 Aa4.2

( ) 2.3 กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

( ) 2.4 กลุ่มยุวเกษตรกร Aa4.3 Aa4.4

( ) 2.5 กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. ( ) 2.6 สหกรณ์การเกษตร Aa4.5 Aa4.6

( ) 2.7 วิสาหกิจชุมชน ( ) 2.8 อื่นๆ (ระบุ)..... Aa4.7 Aa4.8

5. สถานภาพการเป็นผู้นำชุมชนและอาสาสมัครด้านอื่นๆ Aa5

( ) 1. ไม่ได้เป็น

( ) 2. เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 5.1 กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน ( ) 5.2 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน Aa5.1 Aa5.2

( ) 5.3 กรรมการหมู่บ้าน ( ) 5.4 สมาชิก อบต./เทศบาล Aa5.3 Aa5.4

( ) 5.5 อสม. ( ) 5.6 อื่นๆ (ระบุ)..... Aa5.5 Aa5.6

6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน ..... คน Aa6

( ) 1. ชาย จำนวน ..... คน ( ) 2. หญิง จำนวน ..... คน Aa6.1 Aa6.2

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1. สภาพการถือครองที่ดินทำการเกษตร รวมทั้งสิ้น ..... ไร่ ..... งาน Ab1
  - ( ) 1.1 เป็นของตนเอง จำนวน ..... ไร่ ..... งาน Ab1.1
  - ( ) 1.2 เช่า จำนวน ..... ไร่ ..... งาน Ab1.2
  - ( ) 1.3 ให้ทำโดยไม่เสียค่าเช่า จำนวน ..... ไร่ ..... งาน Ab1.3
  - ( ) 1.4 อื่นๆ ระบุ..... จำนวน ..... ไร่ ..... งาน Ab1.3
2. อาชีพหลัก Ab2
  - ( ) 2.1 การเกษตร ( ) 2.2 รับราชการ ( ) 2.3 รับจ้าง
  - ( ) 2.4 ค้าขาย ( ) 2.5 อื่นๆ .....
3. อาชีพรอง Ab3
  - ( ) 3.1 การเกษตร ( ) 3.2 รับจ้าง ( ) 3.3 ค้าขาย
  - ( ) 3.4 อื่นๆ .....
4. รายได้ครัวเรือนต่อปี
  - 4.1 รายได้จากการทำงานการเกษตร ..... บาท/ปี Ab4.1
  - 4.2 รายได้นอกภาคการเกษตร
    - ( ) 1. รายได้จากเงินเดือนประจำ ..... บาท / ปี Ab4.2.1
    - ( ) 2. รายได้จากการรับจ้าง ..... บาท / ปี Ab4.2.2
    - ( ) 3. รายได้จากการค้าขาย ..... บาท / ปี Ab4.2.3
    - ( ) 4. อื่นๆ (ระบุ) ..... บาท / ปี Ab4.2.4
  - 4.3 รายได้รวม ทั้งหมด ..... บาท/ปี Ab4.3

ตอนที่ 2 บทบาทหน้าที่และความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

2.1 ข้อมูลบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1. ท่านปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมาแล้ว เป็นระยะเวลา ..... ปี Ba1
(หากเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)
2. การเป็นอาสาสมัครเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ( ) 2.1 ครูบัญชีอาสา ( ) 2.2 หมอคืนอาสา Ba2.1 Ba2.2
  - ( ) 2.3 ประมงอาสา ( ) 2.4 อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ Ba2.3 Ba2.4
  - ( ) 2.5 อาสาพัฒนาทางพารา ( ) 2.6 อาสาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม Ba2.5 Ba2.6
  - ( ) 2.7 อาสาสมัครฝนหลวง ( ) 2.8 อาสาปศุสัตว์ Ba2.7 Ba2.8

- ( ) 2.9 อาสาสมัครสหกรณ์ ( ) 2.10 อาสาสมัครชานาชนำ Ba2.9 Ba2.10
 ( ) 2.11 อาสาสมัครชลประทาน ( ) 2.12 เศรษฐกิจการเกษตรอาสา Ba2.11 Ba2.12
 ( ) 2.13 เกษตรหมู่บ้าน ( ) 2.14 ผู้แทนเกษตรกร (สภาเกษตรกรฯ) Ba2.13 Ba2.14

3. ประสบการณ์เข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานด้านการเกษตร Ba3

- ( ) 1. ไม่เคยเข้าร่วม
 ( ) 2. เคยเข้าร่วม
 ( ) 3.1 ประชุม, สัมมนาจำนวน ..... ครั้งต่อปี Ba3.1
 ( ) 3.2 ฝึกอบรม จำนวน ..... ครั้งต่อปี Ba3.2
 ( ) 3.2 ศึกษาดูงาน จำนวน ..... ครั้งต่อปี Ba3.3

2.2 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาท อกม. ให้พิจารณาในรอบ 1 ปี
 ที่ผ่านมา โดยพิจารณาดังนี้

คำชี้แจง : แบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ใน
 ช่องใดช่องหนึ่งของ 5 ระดับ ตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

5 = มากที่สุด , 4 = มาก , 3 = ปานกลาง , 2 = น้อย , 1 = น้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับความจำเป็น					รหัส	ระดับการปฏิบัติงานของ อกม.					รหัส
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		ม.					
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1.จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตร ของหมู่บ้าน												
1.1 การรายงานข้อมูลการปลูกพืช (รวม.)						Bb1.1						Bc1.1
1.2 การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียน เกษตรกร (ทบก.01)						Bb1.2						Bc1.2
1.3 การช่วยจัดเก็บแบบขึ้นทะเบียนพืช เศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดฯ มัน สำปะหลัง ยางพารา						Bb1.3						Bc1.3
1.4 การประชาสัมพันธ์และ ประสานงานข้อมูลตามภารกิจหน่วยงาน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อื่นๆ						Bb1.4						Bc1.4
2.การร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับหมู่บ้าน												
2.1 การร่วมเวทีประชาคมจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน						Bb2.1						Bc2.1

ประเด็น	ระดับความจำเป็น					รหัส	ระดับการปฏิบัติงานของ อคม.					รหัส
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
2.2 การเสนอข้อมูลการเกษตรของหมู่บ้านให้กรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						Bb2.2						Bc2.2
2.3 การเสนอปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน						Bb2.3						Bc2.3
2.4 การร่วมประชาพิจารณ์แผน/เสนอแผนพัฒนาการเกษตรในหมู่บ้าน						Bb2.5						Bc2.5
2.5 รวบรวมปัญหาจากอาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรในหมู่บ้าน						Bb2.6						Bc2.6
2.การร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน												
2.6 ร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน						Bb2.7						Bc2.7
3.ประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหของเกษตรกร												
3.1 รวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร						Bb3.1						Bc3.1
3.2 จัดทำแผน/เตรียมบุคคลเป้าหมาย						Bb3.2						Bc3.2
3.3 ประสาน/อำนวยความสะดวกวิทยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร						Bb3.3						Bc3.3
3.4 เป็นวิทยากรเกษตรกร						Bb3.4						Bc3.4
3.5 ประสานเชิญวิทยากรให้ความรู้สำรวจปัญหาเกษตรกร						Bb3.5						Bc3.5
3.6 ประสานงานแก้ไขปัญหาของเกษตรกร						Bb3.6						Bc3.6
4.ติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน												
4.1 เฝ้าระวังการเกิดภัยธรรมชาติและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						Bb4.1						Bc4.1
4.2 แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร						Bb4.2						Bc4.2
4.3 ร่วมติดตามการเกิดภัยพิบัติ						Bb4.3						Bc4.3

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

3.1 แหล่งความรู้

ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จากแหล่งใดบ้าง และได้รับความรู้ระดับใด

คำชี้แจง : แบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องใดช่องหนึ่งของ 5 ระดับ ตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

5 = มากที่สุด , 4 = มาก , 3 = ปานกลาง , 2 = น้อย , 1 = น้อยที่สุด

แหล่งความรู้	ระดับความรู้					รหัส
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. สื่อบุคคล						
1.1 สมาชิกในครอบครัว						Ca1.1
1.2 เพื่อนร่วมงาน						Ca1.2
1.2 เพื่อนทั่วไป						Ca1.3
1.3 เจ้าหน้าที่รัฐ						Ca1.4
1.4 พนักงานเอกชน						Ca1.5
1.5 ผู้นำ (ชุมชน, กลุ่มฯ)						Ca1.6
2. สื่อกลุ่มบุคคล						
2.1 การอบรม						Ca2.1
2.2 การศึกษาดูงาน						Ca2.2
2.3 การประชุม						Ca2.3
2.4 การสัมมนา						Ca2.4
3. สื่อมวลชน						
3.1 หนังสือ						Ca3.1
3.2 หนังสือพิมพ์						Ca3.2
3.3 วารสาร						Ca3.3
3.4 เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ						Ca3.4
3.5 โปสเตอร์						Ca3.5
3.6 แผ่นพับ						Ca3.6
3.7 การจัดนิทรรศการ						Ca3.7
3.8 วิทยุกระจายเสียง						Ca3.8
3.9 วิทยุโทรทัศน์						Ca3.9
3.10 หอกระจายข่าว						Ca3.10

3.2 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	ถูก	ผิด	รหัส
1. ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม			Cb1
2. การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ การทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นครอบครัวเดียวกัน			Cb2
3. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันมีสมาชิก 10 ประเทศ			Cb3
4. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีเป้าหมายของการรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันเฉพาะภูมิภาคเอเชีย			Cb4
5. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีผลบังคับใช้ในปี 2558			Cb5
6. กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ถือเป็นกฎหมายที่ทุกประเทศในอาเซียนต้องปฏิบัติตาม			Cb6
7. การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้มีการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน			Cb7
8. การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้เกิดการยกเลิกกำแพงภาษีและอุปสรรคทางการค้าสินค้าเกษตร			Cb8
9. ในปี 2558 เมื่อประชาคมอาเซียนมีผลบังคับใช้ รายการสินค้าทุกประเภทต้องลดภาษีเป็น 0 % โดยไม่มีข้อยกเว้น			Cb9
10. สินค้าอ่อนไหว คือ ประเภทสินค้า ที่มีความสำคัญ และมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งไม่ต้องการให้มีคู่แข่งมากหรือต้องการใช้เวลานานเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรมประเภทนั้น โดยภาษีไม่ต้องเป็น 0% แต่ต้องไม่มากกว่า 5%			Cb10
11. สินค้าที่อยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของประเทศไทย 4 กลุ่มสินค้า คือ กาแฟ มันฝรั่ง ไม้ตัดดอก เนื้อมะพร้าว			Cb11
12. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี การเคลื่อนย้ายบริการเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี และการเคลื่อนย้ายกิจการเสรี			Cb12
13. ข้าว เป็นพืชที่ประเทศไทยขึ้นบัญชีให้อยู่ในพืชที่ต้องปกป้อง (สินค้าอ่อนไหว)			Cb13
14. การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี 8 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ นักบัญชี วิศวกร พยาบาล สถาปนิก นักสำรวจ และบริการการท่องเที่ยว			Cb14
15. ประเทศเวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ กำหนดให้ข้าวอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวสูง และยังคงอัตราภาษีนำเข้าอยู่ระหว่าง 30 – 40 %			Cb15
16. ASEAN + 3 คือ ASEAN + ญี่ปุ่น + เกาหลีใต้ + จีน			Cb16
17. ประเทศสมาชิกที่ก่อตั้งอาเซียน คือ ประเทศลาว พม่า ไทย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์			Cb17
18. สำนักงานใหญ่ของอาเซียนอยู่ที่ “เมืองฮานอย”			Cb18
19. กฎบัตรอาเซียน ประกอบด้วยบทบัญญัติ 13 หมวด 55 ข้อ			Cb19
20. การประชุมประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียนเรียกว่า "อาเซียนบวกสาม"			Cb20

**ตอนที่ 4 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการอาเซียนของ
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน**

คำชี้แจง : แบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ใน
ช่องใดช่องหนึ่งของ 5 ระดับ ตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้
5 = มากที่สุด , 4 = มาก , 3 = ปานกลาง , 2 = น้อย , 1 = น้อยที่สุด

ความต้องการ	ระดับความต้องการ					รหัส
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)						
1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)						D1.1
1.2 ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตร						D1.2
1.3 ความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงาน						D1.3
1.4 ความรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าเกษตร (ภาษี/ความต้องการสินค้า)						D1.4
1.5 ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้า						D1.5
1.6 ความรู้เกี่ยวกับการนำเข้า – ส่งออกสินค้า						D1.6
1.7 อื่นๆ (ระบุ).....						D1.7
2. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้ประกอบการอาเซียน (AEC)						
2.1 การปรับตัวของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน						D2.1
2.2 การผลิตสินค้าเกษตร/การวางแผนการผลิต						D2.2
2.3 การแข่งขันทางการค้ากับต่างประเทศ						D2.3
2.4 นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ						D2.4
2.5 อื่นๆ (ระบุ).....						D2.5
3. การเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (AC)						
3.1 ภาษา						D3.1
3.2 วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ						D3.2
3.3 อื่นๆ (ระบุ).....						D3.3
3. การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ / เอกชน						
4.1 จุดบริการข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)						D4.1
4.2 เจ้าหน้าที่ที่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับ AEC						D4.2
4.3 การให้ความชัดเจน กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน						D4.3

ความต้องการ	ระดับความต้องการ					รหัส
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
4.4 ขวัญและกำลังใจในการทำงาน (ค่าตอบแทน)						D4.4
4.5 สื่อ เกี่ยวกับ AEC ที่สามารถเรียนรู้ได้						D4.5

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้อบตบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.1 ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้อบตบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คำชี้แจง : แบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องใดช่องหนึ่งของ 5 ระดับ ตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

5 = มากที่สุด , 4 = มาก , 3 = ปานกลาง , 2 = น้อย , 1 = น้อยที่สุด

ปัญหา	ระดับความสำคัญของปัญหา					รหัส
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. ปัญหาจากตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน						
1.1 อาสาสมัครขาดความเชื่อมั่นในบทบาทของตนเอง						Ea1.1
1.2 อาสาสมัครเกษตรยังไม่เห็นถึงผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน						Ea1.2
1.3 ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง						Ea1.3
1.4 เกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน						Ea1.4
2. ปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
2.1 การกำหนดความชัดเจนในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่มีความซ้ำซ้อนสายงาน						Ea2.1
2.2 ด้านความเร่งด่วน ที่ต้องทำงาน						Ea2.2
2.3 การรับตำแหน่งในหลายบทบาททำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่						Ea2.3
2.4 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ชัดเจน						Ea2.4

ปัญหา	ระดับความสำคัญของปัญหา					รหัส
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
3. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน						
3.1 ขาดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็วเข้าถึงง่าย						Ea3.1
3.2 ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน						Ea3.2
3.3 การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ						Ea3.3
3.4 การให้ความรู้พื้นฐานต่างๆที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ						Ea3.4

5.2 ข้อเสนอแนะและวิธีแก้ไขปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1) อาสาสมัครหมู่บ้าน

.....
 .....

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

.....
 .....

3) การสนับสนุน

.....
 .....

4) อื่นๆ

.....
 .....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

พิมภรณ์ วันมาละ

ผู้วิจัย

วันที่สัมภาษณ์ ...../...../.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพิมภรณ์ วันมาละ
วัน เดือน ปีเกิด	27 กรกฎาคม 2526
สถานที่เกิด	อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (พืชศาสตร์ศาสตร์) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. 2550
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

